

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om Konkurrens- och konsumentverket

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om Konkurrens- och konsumentverket ändras. Enligt förslaget ska det utfärdas sådana kompletterande nationella bestämmelser som behövs för att förtydliga myndigheternas skyldigheter enligt EU-förordningen om utländska subventioner, och för att utse en behörig nationell myndighet.

Enligt de föreslagna bestämmelserna ska Konkurrens- och konsumentverket ha befogenhet och skyldighet att på begäran av Europeiska kommissionen, som svarar för genomförandet av förordningen, utföra inspektioner enligt förordningen i Finland och skyldighet att bistå kommissionen vid inspektioner som kommissionen utför i Finland.

Dessutom föreslås det att Konkurrens- och konsumentverket ska vara nationell kontaktmyndighet i situationer där Europeiska kommissionen inte känner till vilken nationell myndighet eller upphandlande enhet kommissionens begäran om information ska riktas till i Finland. Konkurrens- och konsumentverket ska ha rätt att trots sekretessbestämmelserna få information enligt förordningen av andra nationella myndigheter och upphandlande enheter samt att sända informationen till kommissionen.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt. Bestämmelserna om inspektioner ska dock börja tillämpas först från och med den 12 januari 2024.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.....	1
MOTIVERING	4
1 Bakgrund och beredning.....	4
1.1 Bakgrund till förordningen.....	4
1.2 Beredning.....	5
1.2.1 Beredningen av förordningen.....	5
1.2.2 Beredningen av regeringspropositionen.....	5
2 Förordningens målsättningar, huvudsakliga innehåll och konsekvenser.....	6
2.1 Målen med förordningen.....	6
2.2 Förordningens huvudsakliga innehåll	7
2.3 Förordningens konsekvenser.....	11
3 Nuläge och bedömning av nuläget.....	12
3.1 Nuläge	12
3.1.1 Inspektioner.....	12
3.1.2 Informationsutbyte med kommissionen.....	15
3.1.3 Offentliga upphandlingsförfaranden	19
3.2 Bedömning av nuläget.....	20
3.2.1 Inspektioner.....	21
3.2.2 Informationsutbyte med kommissionen	21
3.2.3 Offentliga upphandlingsförfaranden	22
4 Målsättning	25
5 Förslagen och deras konsekvenser.....	25
5.1 De viktigaste förslagen.....	25
5.2 De huvudsakliga konsekvenserna	26
5.2.1 Propositionens viktigaste konsekvenser.....	26
5.2.2 Konsekvenser för myndigheterna	27
5.2.3 Konsekvenser för företagen	28
5.2.4 Konsekvenser för upphandlande enheter	29
6 Alternativa handlingsvägar	30
6.1 Inspektioner.....	31
6.2 Informationsutbyte med kommissionen.....	31
6.3 Offentliga upphandlingsförfaranden	33
7 Remissvar	34
7.1 Beaktande av remissvaren.....	37
8 Specialmotivering.....	38
8.1 Lag om Konkurrens- och konsumentverket	38
9 Ikraftträdande.....	45
10 Förhållande till andra propositioner.....	45
11 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning	45
11.1 Inspektioner.....	46
11.2 Skyldighet att lämna information.....	47
11.3 Bedömning av lagstiftningsordningen	48
LAGFÖRSLAG	49
Lag om ändring av lagen om Konkurrens- och konsumentverket	49

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund till förordningen

Denna regeringsproposition baserar sig på Europaparlamentets och rådets förordning [EU 2022/2560](#) om utländska subventioner som snedvrider den inre marknaden (nedan *förordningen*), som trädde i kraft den 12 januari 2023. Förslaget hänger samman med den diskussion som en längre tid och särskilt på EU-nivå en längre tid har förts om lika villkor och EU:s konkurrenskraft i förhållande till tredjeländer. Man har bland annat diskuterat EU:s konkurrenskraft i förhållande till Förenta staterna och Storbritannien samt i synnerhet till Kina.

Europeiska unionens ekonomi är öppen för utländska investeringar. Ett öppet förhållningssätt till utländska investeringar har skapat möjligheter för EU:s ekonomi, men har också lett till större risker. Precis som när det gäller statligt stöd som beviljas av EU:s medlemsstater, kan utländska subventioner snedvrider konkurrensen på den inre marknaden och leda till ojämlika konkurrensvillkor, som i sin tur leder till att mindre effektiva aktörer växer och ökar sina marknadsandelar på bekostnad av effektivare aktörer. Utländska subventioner kan t.ex. påverka företagens etableringsbeslut, underlätta köp av företag som är verksamma inom EU eller snedvrider offentliga upphandlingsförfaranden, om ett företag med hjälp av subventionerna kan lämna anbud som är lägre än marknadspriset i upphandlingsförfarandet. Bristen på insyn och ömsesidighet när det gäller tillträde till marknaden i tredjeländer är ytterligare faktorer som enligt kommissionen tenderar att förvärra sådana skadliga effekter.

Före förordningen fanns det inga EU-bestämmelser som skulle ha kunnat tillämpas på subventioner från länder utanför unionen som ger stödmottagarna orättvisa fördelar när de köper företag som är verksamma inom EU, deltar i offentliga upphandlingar inom unionen eller fattar andra investeringsbeslut på den inre marknaden. Syftet med förordningen om ömsesidighet vid offentlig upphandling (IPI, (EU) 2022/1031), som trädde i kraft den 29 augusti 2022, är att öppna marknader för offentlig upphandling i tredjeländer för europeiska företag, men däremot ingriper den inte i den ingriper inte i sådana anbud i anbudsförfaranden inom unionen som får utländska subventioner och snedvrider den inre marknaden. På varor som är föremål för internationell handel tillämpas Världshandelsorganisationens (nedan *WTO*) regler och EU:s handelspolitiska skyddsåtgärder, men de lämpar sig inte i situationer där länder utanför EU stöder investeringar, fusioner och förvärv inom EU eller anbud vid offentlig upphandling eller i fråga om tjänster. Genom förordning (EU) 2019/452 om upprättande av en ram för granskning av utländska direktinvesteringar i unionen ges möjlighet att bemöta hot mot EU-ländernas säkerhet och allmänna ordning som utländska företagsköp och investeringar utgör.

Den förordningen, som ingår i bakgrunden till den nu aktuella förordningen, fyller denna lucka i EU-bestämmelserna och förhindrar utländska subventioner som snedvrider konkurrensen och försvagar jämlika villkor på den inre marknaden. Förordningen har beröringspunkter med flera centrala EU-politikområden. Fokus ligger särskilt på konkurrenspolitik och offentliga upphandlingar, handelspolitik, politik för den inre marknaden och industripolitik. Enligt förordningen är det kommissionen som ska genomföra förordningen, och den innehåller betydande befogenheter att få upplysningar samt till ingripanden och sanktioner.

1.2 Beredning

1.2.1 Beredningen av förordningen

Kommissionen föreslog den 5 maj 2021 en ny förordning för att ingripa i snedvridning av konkurrensen på den inre marknaden som orsakas av subventioner från länder utanför EU. [Förslaget till förordning](#) bygger på den vitbok om att skapa lika villkor vad gäller utländska subventioner som kommissionen antog den 17 juni 2020 ([COM \(2020\) 253 final](#)). Vitboken var kommissionens första diskussionsinitiativ för att ingripa i subventioner från tredje länder som snedvrider konkurrensen. Syftet med kommissionens vitbok var att inleda en diskussion om hur EU effektivare än nu kan ingripa i statliga subventioner från tredjeländer som snedvrider konkurrensen och äventyrar lika villkor (level playing field) för företagen på EU:s inre marknad.

Kommissionen publicerade en uppdatering av EU:s industristrategi (COM (2021) 350 final) samtidigt med förslaget till den förordning som behandlas i denna proposition. Kommissionen konstaterade då att förslaget till förordning är av central betydelse för genomförandet av EU:s industristrategi, eftersom det säkerställer lika konkurrensvillkor och främjar en rättvis och konkurrenskraftig inre marknad.

Förslaget till förordning behandlades i arbetsgruppen för konkurrens underställd konkurrenskraftsrådet. Förslaget till förordning behandlades 2021–2022 vid sammanlagt 22 arbetsgruppsmöten under Portugals, Sloveniens och Frankrikes ordförandeskap.

Europaparlamentets utskott för internationell handel (INTA) lämnade sin rapport den 25 april 2022. Europaparlamentets ståndpunkt antogs den 4 maj 2022, då betänkandet slutgiltigt godkändes i plenum. Vid trepartsmöten nåddes ett förhandlingsresultat den 30 juni 2022 och förordningen färdigställdes under Tjeckiens ordförandeskap. Europaparlamentet antog förordningen i november 2022 och rådet i december 2022. Förordningen har utfärdats på de rättsliga grunder som gäller den inre marknaden och unionens gemensamma handelspolitik. (Artiklarna 114 och 207 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt).

Europaparlamentets och rådets förordning EU 2022/2560 om utländska subventioner som snedvrider den inre marknaden offentliggjordes i Europeiska unionens officiella tidning L 330 den 23 december 2022 och trädde i kraft den 12 januari 2023. Förordningen började i regel tillämpas sex månader efter ikraftträdandet, dvs. från och med den 12 juli 2023. Undantag gällande tillämpningen och övergångsbestämmelserna behandlas nedan i avsnitt 2 om förordningens mål, huvudsakliga innehåll och konsekvenser. I fråga om anmälningar om koncentrationer och upphandlingar ska förordningen börja tillämpas nio månader från och med ikraftträdandet, dvs. från och med den 12 oktober 2023. Det finns behov av nationella bestämmelser i fråga om när de olika delarna av förordningen börjar tillämpas, dvs. senast inom 12 månader från det att förordningen trätt i kraft.

I Finland har förslaget till förordning behandlats i U-skrivelsen [U 31/2021 rd](#), som lämnades till riksdagen den 17 juni 2021 och om vilken ekonomiutskottet gett ett utlåtande [EkUU 31/2021 rd](#).

1.2.2 Beredningen av regeringspropositionen

Största delen av artiklarna i förordningen förutsätter inte att det utses någon nationell myndighet eller någon annan kompletterande nationell reglering.

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid arbets- och näringsministeriet. Beredningen har skett i samarbete med utrikesministeriet, justitieministeriet och Konkurrens- och konsumentverket. Dessutom har beredningen stått i kontakt med inrikesministeriet och Europeiska kommissionen. Därtill har beredningen varit i kontakt med Kommunförbundet, Hansel Ab, Trafikledsverket och Helsingfors stad, som särskilt hörts i fråga om bedömningen av ett eventuellt behov av att ändra upphandlingslagen.

Kommissionen har inte haft något samarbete, till exempel i form av en bakgrundsarbetsgrupp, kring genomförandefasen för alla medlemsländer. Kommissionen har under beredningen av propositionen framfört att den välkomnar en nationell lösning där det med anledning av bestämmelserna i artiklarna 13.5 och 35.1 i förordningen om överlämnande av information till kommissionen inrättas en enda nationell kontaktpunkt via vilken de nationella myndigheternas information till kommissionen och kommissionens begäran om information av de nationella myndigheterna kan förmedlas när det saknas en direkt förbindelse. Det som anförs ovan gäller inte till exempel företags anmälningsskyldighet eller situationer där kommissionen riktar en begäran om information direkt till ett företag. Förordningen innehåller tydliga separata bestämmelser om lämnande av uppgifter som gäller sådana situationer. Att en nationell kontaktpunkt utses vare sig hindrar eller befriar företag och upphandlande enheter från att själva direkt besvara en begäran om information som specifikt riktas till dem.

2 Förordningens målsättningar, huvudsakliga innehåll och konsekvenser

2.1 Målen med förordningen

Syftet med förordningen är att ingripa i den snedvridning av konkurrensen som subventioner som beviljas av länder utanför EU orsakar företag verksamma inom EU. Samtidigt är målet att EU ska vara öppet för handel och investeringar internationellt, samtidigt som lika villkor säkerställs för alla företag på den inre marknaden. Enligt kommissionen skulle förordningen förhindra att innovativa konkurrenter som inte får subventioner utestängs från marknaden och konsumenternas valmöjligheter därigenom minskar.

Enligt kommissionen möjliggjorde EU:s tidigare regler och andra tillgängliga politiska instrument inom till exempel konkurrens- och handelspolitiken inte i tillräcklig utsträckning ingripanden i situationer som snedvrider den inre marknaden. EU:s regler om statligt stöd gäller till exempel situationer där det är fråga om stöd som beviljas av EU:s medlemsstater, men ger inte möjlighet att ingripa i snedvridningar som gäller subventioner som beviljas av aktörer utanför EU. Inte heller EU:s upphandlingslagstiftning gör det möjligt att effektivt beakta de snedvridande effekterna av subventioner som beviljats av tredjeländer. De gällande bestämmelserna har inte heller gjort det möjligt att ingripa i situationer där företagsarrangemang som gäller företag inom unionen finansieras med utländska subventioner. Inte heller EU:s handelspolitiska regler möjliggör ett tillräckligt effektivt ingripande i alla snedvridande subventioner som beviljas av tredjeländer.

Med stöd av förordningen om skydd mot subventionerad import från tredjeländer ((EU) 2016/1037) är det möjligt att ingripa i varuhandel som snedvrider den inre marknaden, men inte i handel med tjänster eller investeringar. Den nu aktuella förordningen fyller denna lucka i bestämmelserna och förhindrar utländska subventioner som snedvrider konkurrensen och försvagar jämlika villkor på den inre marknaden. Enligt kommissionen är syftet med det nya instrumentet att komplettera särskilt unionens bestämmelser om statliga stöd, genom vilka man kan ingripa i snedvridning av den inre marknaden som orsakas av medlemsstaternas stöd. Behovet

av att hantera utländska subventioner som snedvrider den inre marknaden är enligt kommissionen särskilt framträdande vid offentliga upphandlingar, med tanke på dessas ekonomiska betydelse på den inre marknaden och det faktum att de finansieras med skattemedel.

Förordningen omfattar koncentrationer, offentliga upphandlingsförfaranden och andra situationer på den inre marknaden. Enligt kommissionen är det betecknande för subventioner som beviljats av länder utanför EU i samband med offentliga upphandlingsförfaranden eller köp av företag inom EU att de bidrar till att snedvrider konkurrensen på den inre marknaden. Koncentrationer och offentliga upphandlingsförfaranden omfattas därför av en separat skyldighet att göra förhandsanmälan. Genom förordningen fylls denna lucka i regleringen av den inre marknaden, eftersom subventioner som beviljats av länder utanför EU knappt alls kunnat övervakas innan förordningen trädde i kraft. Däremot övervakas de statliga stöd som medlemsstaterna beviljar noggrant.

2.2 Förordningens huvudsakliga innehåll

Utländska subventioner kan snedvridera den inre marknaden om företag som får utländska subventioner bedriver ekonomisk verksamhet i unionen. Begreppet ekonomisk verksamhet definieras inte närmare i förordningen, men enligt Europeiska unionens domstols etablerade rättspraxis är ekonomisk verksamhet all verksamhet där varor eller tjänster tillhandahålls på marknaden. Genom förordningen ges kommissionen befogenheter att utreda sådana subventioner som beviljats av myndigheter i länder utanför EU och som företag som bedriver ekonomisk verksamhet i EU drar nytta av, så att kommissionen kan ingripa i de snedvridande effekterna. På grundval av förordningen förfogar kommissionen över tre nya instrument. Två av dem grundar sig på förhandsanmälan och det tredje är ett allmänt verktyg som grundar sig på marknadsstudier.

Viktiga begrepp med tanke på tillämpningen av förordningen är bl.a. ekonomiska bidrag och utländska subventioner. Ekonomiskt bidrag definieras i artikel 3 i förordningen så att det kan avse t.ex. kapitaltillskott, bidrag, lån, lånegarantier, skattemässiga incitament, skuldavskrivning eller beviljande av särskilda eller exklusiva rättigheter utan skälig ersättning. Definitionen är inte uttömmande. Begreppet är väsentligt bland annat vid en bedömning av skyldigheten att göra förhandsanmälan. För att ett ekonomiskt bidrag även ska vara en utländsk subvention, måste vissa tilläggs villkor uppfyllas. Definitionen av en utländsk subvention i artikel 3 motsvarar till stora delar begreppet statligt stöd i EU:s regler om statligt stöd. Enligt artikel 3 i förordningen ska en utländsk subvention anses förekomma om 1) ett tredjeland direkt eller indirekt tillhandahåller 2) ett ekonomiskt bidrag 3) som innebär en selektiv förmån för ett företag som bedriver ekonomisk verksamhet på den inre marknaden och 4) som rättsligt eller i praktiken är begränsat till ett eller flera företag eller en eller flera branscher. Ett lån på marknads villkor som inte ger företaget någon fördel utgör till exempel inte någon utländsk subvention.

I förordningen föreskrivs det om anmälningsplikt till kommissionen om

- minst ett av de företag som slås samman, det förvärvade företaget eller det gemensamma företaget har en sammanlagd omsättning inom unionen på minst 500 miljoner euro och det kombinerade sammanlagda ekonomiska bidraget från tredjeländer överstiger 50 miljoner euro under de tre år som föregår anmälan,
- anbud i offentliga upphandlingar där kontraktets värde är minst 250 miljoner euro och det ekonomiska bidrag som anbudsgivaren fått från tredjeländer är minst 4 miljoner euro per land från länder utanför unionen under de tre år som föregår anmälan.

Kommissionen har betydande befogenheter att få uppgifter, göra ingripanden och vidta sanktioner med stöd av förordningen.

Om kriterierna för tröskelvärdena för en anmälan av ekonomiska bidrag är uppfyllda, får kommissionen inleda ett granskningsförfarande i två steg, som omfattar en preliminär granskning och en fördjupad utredning. Vid den preliminära granskningen ska kommissionen preliminärt bedöma om det ekonomiska bidraget utgör en utländsk subvention och bidrar till att snedvrider den inre marknaden. Vid en fördjupad utredning ska kommissionen göra en närmare bedömning av den utländska subventionen och inhämta de uppgifter som kommissionen anser nödvändiga.

När det vid den preliminära granskningen har konstaterats att det föreligger utländska subventioner, ska kommissionen från fall till fall bedöma huruvida detta snedvrider den inre marknaden. Till skillnad från statligt stöd som beviljas av en medlemsstat, är utländska subventioner i princip inte förbjudna. För att bedöma förekomsten av snedvridning innehåller förordningen en icke-uttömmande uppsättning indikatorer för att avgöra om det förekommer en snedvridning på den inre marknaden och sådana kategorier av subventioner som sannolikt snedvrider den inre marknaden. Dessutom föreskrivs det om storleksordningen på ett belopp som gör det osannolikt att en subvention till ett företag som understiger det beloppet skulle snedvrider den inre marknaden eller kan anses snedvridande. Om kommissionen konstaterar att det är fråga om en utländsk subvention som snedvrider den inre marknaden, får den vid behov bedöma subventionens totala effekt där man även tar hänsyn till de positiva effekter som subventionerna har. Om man efter ett s.k. avvägningstest kommer fram till att de negativa effekterna av snedvridningen överväger de positiva effekterna, kan kommissionen kräva att företaget ska vidta strukturella eller andra åtgärder för att gottgöra snedvridningen eller godta vissa åtaganden som ifrågasättande företag har erbjudit sig och förbundit sig till att vidta. Det kan t.ex. handla om försäljning av vissa tillgångar eller om förbud mot vissa slags marknadsbeteenden. Innan beslutet antas kommer kommissionen att ge det företag som är föremål för utredning möjlighet att lämna synpunkter på de grunder på vilka kommissionen avser att anta sitt beslut. Kommissionens utkast till beslut ska innan beslutet fattas behandlas i en rådgivande kommitté som består av företrädare för medlemsstaterna. Utöver utkastet till beslut kommer den rådgivande kommittén att behandla mer allmänt processrelaterade genomförandeakter.

Efter en djupgående utredning kan kommissionen besluta att anta ett godkännande beslut, dvs. besluta att inte göra några invändningar, eller ett beslut med åtaganden, genom vilket de åtaganden som företaget erbjudit sig att vidta görs bindande för företaget, eller ett beslut om åläggande av gottgörande åtgärder. Ett beslut om att anta en akt om återbetalning av en utländsk subvention är till exempel ett beslut med åtagande som syftar till att undanröja en snedvridning. Beslut om att anta en akt om ett åtagande kan således fattas såväl i samband med granskning på eget initiativ, i samband med koncentrationer eller vid ett offentligt upphandlingsförfarande. Dessutom kan kommissionen besluta att förbjuda en koncentration, om den konstaterar att det rör sig om en utländsk subvention som snedvrider den inre marknaden.

En anmälningspliktig koncentration får inte genomföras och kontrakt får inte ingås med en anbudsgivare som är föremål för utredning förrän kommissionen har godkänt koncentrationen eller tilldelningen av kontraktet. I förordningen fastställs närmare tidsfrister för hur länge kommissionens utredningsförfaranden får pågå. Kommissionen får ålägga företag som bryter mot anmälningsskyldigheten böter på upp till 10 procent av företagets sammanlagda omsättning. Förordningen möjliggör också föreläggande av vite eller böter för brott mot förfaranderegler som får uppgå till högst en procent av det berörda företagets sammanlagda omsättning. Kommissionen kan även förbjuda att en subventionerad koncentration slutförs eller att ett offentligt upphandlingskontrakt tilldelas en subventionerad anbudsgivare.

Utöver anmälningsförfarandet ger förordningen också kommissionen befogenhet att på eget initiativ granska andra situationer på den inre marknaden samt begära att koncentrationer och offentliga upphandlingsförfaranden som understiger ovannämnda tröskelvärden anmäls, om kommissionen misstänker att de är förenade med utländska subventioner som snedvrider konkurrensen. Kommissionen kan i sitt beslut efter en granskning på eget initiativ eller efter att ha inlett en granskning på grundval av anmälningar ålägga det företag som är föremål för utredningen att även i fortsättningen inom en viss tidsfrist underrätta kommissionen om sitt deltagande i koncentrationen eller det offentliga upphandlingsförfarandet.

I förordningen ges kommissionen omfattande befogenheter att samla in den information som behövs för utredningen, bland annat genom att begära information från företag, genom att företa besök eller inspektioner för att få upplysningar och genom att inleda marknadsstudier inom vissa sektorer eller i fråga om vissa typer av subventioner. Kommissionen får också använda marknadsinformation från medlemsstater, fysiska och juridiska personer samt företagssammanslutningar.

Bestämmelser om preskriptionstfrister och avbrytande av en preskriptionstfrist finns i artikel 38 i förordningen. Preskriptionstfristen för en granskning som kommissionen företar på eget initiativ är till exempel tio år från och med den dag då en utländsk subvention beviljas.

Kommissionens beslut kan överklagas hos Europeiska unionens domstol. Europeiska unionens domstol har obegränsad behörighet att pröva överklaganden av beslut genom vilka kommissionen har ålagt böter eller viten.

Förordningen trädde i kraft den 12 januari 2023. Enligt artikel 54, som gäller förordningens ikraftträdande och tillämpningsdatum, ska förordningen i regel tillämpas från och med sex månader efter ikraftträdandet, dvs. den 12 juli 2023, men det finns flera undantag från bestämmelsen. I fråga om anmälningar om koncentrationer och upphandlingsförfaranden ska förordningen börja tillämpas nio månader från och med ikraftträdandet, dvs. från och med den 12 oktober 2023. De punkter i artikeln som gäller medlemsstaterna ska tillämpas tidigast efter 12 månader från och med att förordningen har trätt i kraft, dvs. från och med den 12 januari 2024. Därmed finns det behov av nationell reglering senast 12 månader efter det att förordningen har trätt i kraft.

Enligt huvudregeln i övergångsbestämmelsen i artikel 53 ska förordningen tillämpas på utländska subventioner som beviljats under de fem år som föregår den 12 juli 2023 om de utländska subventionerna snedvrider den inre marknaden efter den 12 juli 2023. Förordningen tillämpas således på subventioner som beviljats efter den 12 juli 2018 och som fortfarande snedvrider den inre marknaden efter det att förordningen börjat tillämpas. Kommissionen kan därmed från och med den 12 juli 2023 på eget initiativ inleda granskningar av utländska subventioner.

Koncentrationer och offentliga upphandlingar omfattas av avvikande övergångsbestämmelser. Förordningen ska inte tillämpas på koncentrationer där avtalet ingicks, det offentliga budet tillkännagavs eller en kontrollerande andel förvärvades före den 12 juli 2023. Däremot ska förordningen tillämpas på utländska ekonomiska bidrag som beviljats under de tre år som föregår den 12 juli 2023, om sådana utländska ekonomiska bidrag har beviljats ett företag som anmäler en koncentration enligt förordningen. Till exempel om ett avtal om ett företagsförvärv har ingåtts den 12 juli 2023 eller senare, beaktas vid bedömningen av koncentrationen den utländska finansieringsandel som överlåtits den 12 juli 2020 eller därefter, dvs. ekonomiska bidrag i enlighet med förordningen. Artikel 21 om anmälningskyldighet för koncentrationer ska dock tillämpas först från och med den 12 oktober 2023.

Förordningen ska inte tillämpas på offentliga upphandlingskontrakt som tilldelats eller på offentliga upphandlingsförfaranden som inleds före den 12 juli 2023. Däremot ska förordningen tillämpas på utländska ekonomiska bidrag som beviljats under de tre år som föregår den 12 juli 2023, om bidragen har beviljats ett företag som anmäler ekonomiska bidrag i samband med ett offentligt upphandlingsförfarande enligt förordningen. Till exempel om ett upphandlingskontrakt har ingåtts den 12 juli 2023 eller senare, beaktas vid bedömningen av upphandlingsförfarandet den utländska finansieringsandel som överlåtits den 12 juli 2020 eller därefter. Artikel 29 om skyldigheten att förhandsanmäla ekonomiska bidrag i samband med offentliga upphandlingsförfaranden ska dock tillämpas först från och med den 12 oktober 2023.

Kommissionen beredde också utkastet till genomförandeförordning och dess bilagor, där det klargörs vilka regler och förfaranden som gäller bland annat formulär för anmälan av koncentrationer och offentlig upphandling, fastställande av tidsfrister, tillgång till uppgifter som gäller det aktuella ärendet och uppgifternas konfidentialitet. Utkastet till genomförandeförordning och utkastet till anmälningsblankett var föremål för offentligt samråd med kommissionen fram till den 6 mars 2023. Kommissionen antog den 7 juli 2023 genomförandeförordningen (EU) 2023/1441 om närmare bestämmelser för kommissionens förfaranden enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/2560 om utländska subventioner som snedvrider den inre marknaden. Genomförandeförordningen inklusive bilagor har trätt i kraft.

Kommissionen kommer senast den 12 januari 2026 att offentliggöra riktlinjer om tillämpningen av kriterierna för fastställande av snedvridningar, tillämpningen av avvägningstestet, bedömningen av snedvridningar av offentliga upphandlingsförfaranden samt kommissionens uppmaningar att anmäla koncentrationer och upphandlingsförfaranden i situationer där kriterierna för anmälan inte uppfylls enligt tröskelvärdena. Kommissionen har dessutom åtagit sig att klargöra begreppen snedvridning av marknaden och avvägning av fördelar och nackdelar senast ett år efter det att de börjar tillämpas. Kommissionen har i juni 2023 publicerat ett avsnitt med vanliga frågor och svar om detta på sin webbplats som kommer att uppdateras. I förordningen ges kommissionen befogenhet att anta en delegerad akt. Delegerade akter enligt artikel 49 får inom de ramvillkor som anges i artikeln antas till exempel för att ändra tröskelvärdena för anmälan av koncentrationer och offentliga upphandlingsförfaranden.

Kommissionen ska lägga fram en årlig rapport om tillämpningen och genomförandet av förordningen för Europaparlamentet och rådet. Kommissionen ska dessutom senast den 13 juli 2026 och därefter vart tredje år se över sin praxis för genomförandet och efterlevnaden av förordningen. På grundval av dessa granskningar ska kommissionen lägga fram en rapport för Europaparlamentet och rådet åtföljd, om kommissionen anser det lämpligt, av relevanta lagstiftningsförslag. Lagstiftningsförslagen kan till exempel gälla anmälningsskyldigheterna och deras tröskelvärden. I samband med översynen ska kommissionen rapportera om utvecklingen i de internationella förbindelserna när det gäller tredjeländers system för kontroll av subventioner.

Förordningen begränsar inte tillämpningen av artiklarna 101, 102, 106, 107 och 108 i fördraget som gäller konkurrens och statligt stöd, Rådets förordning (EG) nr 139/2004 om kontroll av företagskoncentrationer eller Rådets förordning (EG) nr 1/2003 om tillämpning av konkurrensreglerna. Förordningen begränsar inte heller tillämpningen av förordningen om granskning av utländska direktinvesteringar ((EU) 2019/452), förordningen om skydd mot subventionerad import från tredjeländer ((EU) 2016/1037) eller förordningen om instrumentet för internationell offentlig upphandling ((EU) 2022/1031). Denna förordning ska tolkas i enlighet med upphandlingsdirektiven 2009/81/EG, 2014/23/EU, 2014/24/EU och 2014/25/EU samt tillsynsdirektiven 89/665/EEG och 92/13/EEG och principerna för offentlig upphandling. Förordningen får inte begränsa tillämpningen av upphandlingsdirektiven i fråga om skyldigheter som gäller miljö-, social- eller arbetsrätt.

2.3 Förordningens konsekvenser

I samband med offentliggörandet av det ursprungliga förslaget till förordning den 5 maj 2021 offentliggjorde kommissionen även en konsekvensbedömning ([SWD \(2021\) 99 final](#)). Kommissionen uppskattade ursprungligen att den skulle få cirka 30 anmälningar om koncentrationer från EU-området och cirka 36 anmälningar om upphandlingsförfaranden per år. I det uppskattade antalet upphandlingsförfaranden bör man dock beakta bl.a. att kommissionens ursprungliga förslag inte innehöll något annat anmälningskriterium utöver upphandlingens uppskattade värde, dvs. ett kriterium som hänför sig till ekonomiska bidrag. På grundval av en granskning som kommissionen initierat på eget initiativ har den tidigare bedömt att den kommer att utreda cirka 30–45 fall per år inom hela unionen. Enligt konsekvensbedömningen av det ursprungliga förslaget beror de största kostnaderna förordningen ger upphov till på att de berörda företagen får ökade kostnader på grund av efterlevnaden av procedurreglerna. Företag som får utländsk finansiering i samband med en storskalig fusion eller ett offentligt upphandlingsförfarande ska lämna in anmälan och besvara begäranden om information. Eftersom transaktionerna också ska rapporteras enligt andra gällande EU-regler, såsom koncentrationsförordningen och förordning (EU) 2019/452 om utländska direktinvesteringar, bedömer kommissionen att merkostnaderna sannolikt inte kommer att vara betydande.

För att åskådliggöra storleksskallen på den omsättningsgräns på 500 miljoner euro för anmälan av koncentrationer som anges i förordningen kan det konstateras att det 2020 fanns färre än hundra företag i Finland vars totala omsättning översteg 500 miljoner euro. Enligt Alma Medias företagsförvärsregister har det i Finland 2016–2019 genomförts i snitt färre än åtta företagsförvärv där omsättningen för det företag som köps eller den totala omsättningen för fusionen har överskridit 500 miljoner euro. I fråga om siffrorna för Finland bör det beaktas att de inte gäller omsättningen inom EU, vilket är avgörande i fråga om tillämpningen av förordningen. Antalet företag och affärer skulle sannolikt vara ännu mindre om siffrorna baserades sig på omsättningen inom EU. I siffrorna har man inte heller beaktat den ekonomiska ersättning från tredjeländer på minst 50 miljoner euro under tre års tid som utgör det andra kriteriet för anmälan av koncentrationer.

När kommissionen inleder en granskning på eget initiativ enligt förordningen kan den begära den information som den behöver direkt av företaget. Detta kan i vissa fall öka företagets kostnader. Enligt kommissionens bedömning är antalet granskningar på eget initiativ med inriktning på hela unionen dock måttligt, vilket innebär att konsekvenserna för företagen på det hela taget uppskattas bli små.

Eftersom tröskelvärdena för offentliga upphandlingsförfaranden är höga, kommer förslaget enligt kommissionens bedömning endast att medföra en liten ökning av den administrativa bördan för små och medelstora företag. Enligt EU:s portal Tender Electronic Daily (TED), som listar europeiska offentliga upphandlingar, gjordes i Finland under 2014–2022 årligen 1–7 offentliga upphandlingar vars totala värde översteg det i förordningen angivna tröskelvärdet på 250 miljoner euro. Under de senaste åren har antalet upphandlingar som överstiger tröskelvärdena varit något större än under tidigare jämförelseår, eftersom sammanlagt fem sådana upphandlingar anmälades i TED år 2021, och sammanlagt sju stycken år 2022. Antalet torde påverkas av att de upphandlingar som överstiger tröskelvärdena för anmälan i huvudsak koncentrerades till byggbranschen, social- och hälsovårdstjänsterna samt olika IKT-upphandlingar, där upphandlingarna vanligen är projektspecifika eller genomförs centraliserat för ett stort antal beställare. Trots en liten ökning av antalet upphandlingar per år, är antalet sådana upphandlingar totalt sett dock litet. Dessutom bör man beakta att det i fråga om offentliga upphandlingar inte bara finns ett

tröskelvärde på 250 miljoner euro för en anmälan utan dessutom ett annat tröskelvärde för ekonomiska bidrag på 4 miljoner euro. Båda tröskelvärdena ska uppfyllas för att en anmälan måste göras till kommissionen.

Om upphandlingen är uppdelad i mindre delar, ingår ytterligare ett kumulativt tröskelvärde för anmälningsskyldigheten: förordningen blir tillämplig endast om värdet av ett delområde därtill uppgår till minst 125 miljoner euro. Förordningen ska tillämpas också om den upphandlande enheten i anbudsförfrågan eller meddelandet om upphandling för en uppdelad upphandling har begränsat anbudsgivarens möjligheter att tilldelas kontrakt så att det sammanlagda uppskattade värdet av anbudsgivarens andel är minst 125 miljoner euro. I de ovan nämnda upphandlingsvolymerna för åren 2014–2022 har man varken beaktat vilka upphandlingar som är uppdelade i mindre delar eller kravet på att uppfylla tröskelvärdet på 4 miljoner euro. Således torde det faktiska antalet anmälningar till kommissionen med stöd av förordningen bli ännu lägre än det antal som anges ovan, och därmed bedöms uppfyllandet av anmälningsskyldigheten enligt förordningen inte nämnvärt öka den administrativa bördan i samband med offentliga upphandlingsförfaranden. Det bör dock noteras att när tröskelvärdena för anmälan uppfylls ska anbudsgivaren lämna en utredning enligt förordningen också i fråga om de underleverantörer som anbudsgivaren anlitar, vilket i vissa fall kan öka företagets administrativa börda.

Fullgörandet av informationsskyldigheterna enligt förordningen bedöms likaså medföra endast en liten arbetsbörda för de upphandlande enheterna. Kommissionen kommer i första hand att begära den information som behövs för en utredning direkt av respektive företag, och rikta eventuella begäranden om information till respektive upphandlande enheter i fråga om sådan information som de upphandlande enheterna redan har färdig och tillgänglig.

Kommissionen bedömer att de nationella myndigheterna inte drabbas av några större kostnader, eftersom kommissionen skulle vara den enda verkställande myndigheten och av den anledningen resursbehovet störst hos kommissionen. Kommissionen bedömer att förhandsgranskningen av koncentrationer förutsätter ca 40, förhandsgranskningar av offentliga upphandlingsförfaranden ca 45 och förhandsgranskningar på eget initiativ ca 60 heltidsanställda.

3 Nuläge och bedömning av nuläget

3.1 Nuläge

3.1.1 Inspektioner

Enligt artikel 14 om inspektioner inom unionen, får kommissionen genomföra nödvändiga inspektioner i företag och företagssammanslutningar för att fullgöra sina uppgifter enligt förordningen. Således gäller rätten att utföra inspektioner fullgörandet av samtliga uppgifter enligt förordningen. Inspektioner kan också utföras t.ex. i samband med marknadsstudier enligt artikel 36. Företag och företagssammanslutningar är skyldiga att underkasta sig de inspektioner som kommissionen har beslutat om. Vid användning av inspektionsbefogenheterna uppvisas enligt artikel 14.3 kommissionens beslut som bl.a. anger föremålet för och syftet med inspektionen, hänvisar till kommissionens möjlighet att ålägga böter eller viten samt anger rätten att få beslutet prövat av unionens domstol i enlighet med artikel 263 i EUF-fördraget. Till exempel vägran att delta i en inspektion eller brytande av en försegling som anbringats vid en inspektion kan leda till vite eller böter med stöd av artikel 17.

I artikel 14.5 i förordningen föreskrivs det om tjänstemäns och andra bemyndigade personers bistånd vid inspektioner på begäran av kommissionen. Enligt artikel 14.5 ska tjänstemän och

andra personer som bemyndigats eller utsetts av den medlemsstat på vars territorium inspektionen ska utföras på begäran av medlemsstaten eller kommissionen aktivt bistå de tjänstemän och andra medföljande personer som kommissionen har bemyndigat. Bestämmelserna i artikel 14 gäller också koncentrationer och offentliga upphandlingsförfaranden. Om ett företag eller en företagssammanslutning vägrar att gå med på inspektioner som beordrats enligt artikel 14 eller har brutit förseglingar som anbringats i enlighet med artikel 14.2 kan enligt artikel 17 leda till föreläggande av vite, men också till böter som inte får överstiga en procent av företagets totala omsättning under det föregående räkenskapsåret.

I artikel 14.6 i förordningen föreskrivs det om en medlemsstats skyldighet att ge handräckning och annat eventuellt bistånd, om ett företag motsätter sig en inspektion på ifrågavarande stats territorium. I artikel 14.6 föreskrivs det att om de tjänstemän eller andra medföljande personer som kommissionen bemyndigat konstaterar att ett företag eller en företagssammanslutning motsätter sig en inspektion i den mening som avses i den artikeln, ska den medlemsstat på vars territorium inspektionen äger rum ge dem nödvändigt bistånd och, när det är lämpligt, begära handräckning av polisen eller annan motsvarande verkställande myndighet, för att de ska kunna utföra sin inspektion.

I artikel 14.7 i förordningen föreskrivs det om medlemsstaternas skyldighet att på kommissionens begäran utföra inspektioner eller andra utredningsåtgärder. I 14.7 föreskrivs att en medlemsstat på begäran av kommissionen på sitt eget territorium ska utföra inspektioner eller andra utredningsåtgärder enligt sin nationella rätt för att fastställa om det förekommer en utländsk subvention som snedvrider den inre marknaden. På kommissionens begäran ska således de nationella bestämmelserna om förfarandet vid inspektioner tillämpas på sådana inspektioner som utförs i Finland.

Artikel 14.5, 14. 6 och 14.7 ska tillämpas från och med den 12 januari 2024.

Kommissionen kan på grundval av artikel 15 utföra inspektioner på ett tredjelandets territorium, förutsatt att det tredjelandets offentliga förvaltning samtycker till detta. Medlemsstaterna har dock ingen andel i inspektioner i länder utanför unionen.

Bestämmelser om inspektioner i samband med tillsynen över Finlands nationella konkurrensregler och EU:s konkurrensregler finns i 35–37 § i konkurrenslagen (948/2011). Bestämmelser om påföljdsavgifter för överträdelse av förfarandebestämmelser finns i 37 a § i konkurrenslagen. I konkurrenslagens bestämmelser om inspektioner ingår Konkurrens- och konsumentverkets skyldighet att utföra inspektioner och bistå kommissionen genom inspektioner på kommissionens begäran. I artikel 14.5 och 14.7 i förordningen finns motsvarande slags skyldigheter. I 35 § i konkurrenslagen föreskrivs det om inspektioner i näringsidkares affärslokaler. Även sådana inspektioner som avses i artikel 14 i förordningen gäller företag och företagssammanslutningar. Konkurrenslagens 36 § gäller inspektioner i andra lokaler. Förordningen möjliggör inte inspektioner i lokaler som används för boende av stadigvarande natur.

Konkurrenslagens 35 § gäller inspektioner i näringsidkares affärslokaler, och enligt paragrafen har behöriga tjänstemän vid Konkurrens- och konsumentverket rätt att förrätta alla behövliga inspektioner i de affärs- och lagerlokaler samt av markområden och fordon som en näringsidkare har i sin besittning för att övervaka att konkurrenslagen och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den följs samt för att bedöma företagsförvärv. Inspektionsmöjligheten gäller således endast tillsynen över samt iakttagandet av konkurrenslagen och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den. Enligt 35 § i konkurrenslagen är Konkurrens- och konsumentverket utöver möjligheten till inspektioner på eget initiativ är skyldigt att på begäran av Europeiska kommissionen förrätta inspektioner så som föreskrivs i Europeiska unionens rättsakter. Enligt paragrafen

ska Konkurrens- och konsumentverket dessutom bistå kommissionen vid inspektioner så som föreskrivs i Europeiska unionens rättsakter. Likaså har en tjänsteman vid Konkurrens- och konsumentverket rätt att på begäran av en konkurrensmyndighet i en annan medlemsstat förrätta inspektion i en näringsidkares lokaler.

Konkurrenslagens 37 § gäller förfarandet vid inspektioner, och där föreskrivs också om polisens skyldighet att ge handräckning i samband med inspektioner. Enligt paragrafen finns bestämmelser om polisens skyldighet att ge handräckning i 9 kap. 1 § i polislagen. Enligt 9 kap. 1 § 1 mom. i polislagen ska polisen på begäran ge andra myndigheter handräckning, om så föreskrivs särskilt. Dessutom föreskrivs det i momentet att polisen ska ge andra myndigheter handräckning också för fullgörande av en lagstadgad tillsynsskyldighet, om den myndighet som begär handräckning hindras i sin tjänsteutövning. Bestämmelser om handräckningens avgiftsbelagda karaktär finns i 9 kap. 1 § i polislagen (989/2022), som trädde i kraft vid ingången av 2023, enligt vilken den som begär handräckning svarar för den avgift som tas ut för handräckningen, om inte något annat föreskrivs i lag.

I 37 § i konkurrenslagen föreskrivs det bl.a. att de tjänstemän som förrättar inspektion har rätt att av samtliga företrädare för och anställda hos näringsidkaren eller sammanslutningen av näringsidkare kräva utredningar av fakta och handlingar som har samband med föremålet för och ändamålet med inspektionen och protokollföra de svar som har erhållits. I paragrafen föreskrivs det också att Europeiska kommissionen, Konkurrens- och konsumentverket, en konkurrensmyndighet i en annan medlemsstat och regionförvaltningsverken vid inspektioner kan biträdas av andra personer som de har bemyndigat därtill. Dessutom föreskrivs det i paragrafen att tjänstemän vid konkurrensmyndigheten i den andra medlemsstaten eller personer som denna har bemyndigat får delta i förrättandet av inspektioner och aktivt biträda Konkurrens- och konsumentverkets tjänstemän under dessas ledning och överinseende vid förrättande av inspektioner. I den nationella lagstiftningen gäller för förfarandet vid inspektioner allmänt 39 § i förvaltningslagen (434/2003). I 35 § i konkurrenslagen föreskrivs det att på inspektioner som avses i den paragrafen tillämpas dessutom 39 § i förvaltningslagen.

Enligt 37 a § om påföljdsavgift för överträdelse av förfarandebestämmelser, kan Konkurrens- och konsumentverket göra en framställning till marknadsdomstolen om påförande av påföljdsavgift för en näringsidkare eller en sammanslutning av näringsidkare som uppsåtligt eller av oaktsamhet till exempel motsätter sig en inspektion, bryter en försegling eller underlåter att lämna in den utredning som begärts.

I artikel 27 i rådets förordning (EU) 2015/1589 om genomförandebestämmelser för artikel 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (nedan *procedurförordningen*) föreskrivs det om kommissionens kontroll av statligt stöd för att utreda efterlevnaden av kommissionens beslut. I artikeln föreskrivs det att när kommissionen hyser allvarliga tvivel om huruvida beslut om att inte göra invändningar, positiva beslut eller villkorliga beslut med avseende på individuellt stöd efterlevs, ska den berörda medlemsstaten, efter att ha beretts tillfälle att lämna synpunkter, tillåta kommissionen att avlägga kontrollbesök på ort och ställe. Enligt den artikeln får tjänstemän som bemyndigats av den medlemsstat inom vars territorium kontrollbesöket ska göras vara närvarande vid kontrollbesöket. I artikeln föreskrivs dessutom att om ett företag motsätter sig ett kontrollbesök som har beslutats av kommissionen, ska den berörda medlemsstaten ge den hjälp som behövs till de tjänstemän och experter som bemyndigats av kommissionen för att de ska kunna genomföra kontrollbesöket.

I 3 § i lagen om tillämpning av vissa av Europeiska unionens bestämmelser om statligt stöd (300/2001, nedan *lagen om statligt stöd*) föreskrivs det om kontrollbesök hos företag angående

statligt stöd. Enligt den paragrafen har kommissionen rätt att hos företag på ort och ställe avlägga sådana kontrollbesök som anges i artikel 27 i procedurförordningen, om kommissionen hyser allvarliga tvivel om huruvida dess beslut med avseende på individuellt stöd efterlevs. Dessutom föreskrivs det i 3 § att tjänstemän från arbets- och näringsministeriet samt de tjänstemän som har ansvaret för stödet i fråga får närvara vid kontrollbesöket. I 4 § föreskrivs det om handräckning av polisen för genomförande av kontroller. Enligt 4 § ska polisen vid behov på begäran lämna handräckning för att kontrollen ska kunna genomföras enligt vad som särskilt bestäms om detta. Begäran om handräckning ska göras av ministeriet.

Med stöd av artikel 27 i procedurförordningen om de förfaranden som ska följas när statligt stöd anmäls till kommissionen och 3 § i den nationella lagen kan kontrollbesök dock utföras endast för att utreda att kommissionens beslut om statligt stöd iakttas, och artikeln lämpar sig således inte för inspektioner enligt den nu aktuella förordningen. Artikeln i procedurförordningen och paragrafen i den nationella lagen innehåller inte heller någon skyldighet för en medlemsstat att utföra inspektioner på kommissionens begäran, såsom i den nu aktuella förordningen.

Eftersom inspektionsmöjligheten i enlighet med konkurrenslagen endast gäller tillsynen över iakttagandet av konkurrenslagen och sådana bestämmelser som utfärdats med stöd av den, och inspektionsmöjligheten enligt lagen om statligt stöd endast gäller tillsynen över efterlevnaden av kommissionens beslut om statligt stöd, innehåller den gällande nationella lagstiftningen inga mer omfattande bestämmelser om kontroller som också kan anses gälla inspektioner enligt förordningen. Således bör det utfärdas nationella bestämmelser om inspektioner enligt förordningen, såsom bestämmelser på lagnivå om den nationella myndighet som ska utföra inspektioner enligt förordningen eller som ska bistå kommissionen vid inspektioner.

3.1.2 Informationsutbyte med kommissionen

I artikel 13 i förordningen föreskrivs det om kommissionens rätt att få information för att fullgöra sina skyldigheter enligt förordningen. Artikel 13, som gäller kommissionens begäran om information, är direkt tillämplig såväl på begäran om information som riktar sig till företag som på kommissionens begäran om information som riktar sig till medlemsstaterna och till tredje-länder. Artikel 35, som gäller kommunikation av information till kommissionen på eget initiativ, ska tillämpas på såväl medlemsstater som på fysiska och juridiska personer samt på sammanslutningar. I förordningen föreskrivs dessutom särskilt om anmälningsskyldigheten i fråga om koncentrationer och offentliga anbudsförfaranden samt om kommissionens rätt att begära att få en anmälan trots att kriterierna för de tröskelvärden som anges för anmälningsskyldigheten inte uppfylls.

Enligt artikel 13.5 i förordningen ska medlemsstaterna förse kommissionen med all nödvändig information för att kunna fullgöra de uppgifter som den tilldelas genom förordningen. I artikel 35.1 i förordningen föreskrivs det att om en medlemsstat anser att en utländsk subvention eventuellt förekommer och att denna kan snedvrider den inre marknaden, ska den översända denna information till kommissionen. Enligt artikel 35.3 i förordningen ska kommissionen i en särskild elektronisk databas ge medlemsstaterna och de berörda upphandlande myndigheterna eller upphandlande enheterna tillgång till de icke-konfidentiella versionerna av alla beslut som antas enligt förordningen. Begreppet ”all nödvändig information” i artikel 13.5 i förordningen bedöms också omfatta sekretessbelagda uppgifter. Medlemsstaternas skyldighet att förse kommissionen med information enligt artikel 13.5 gäller också koncentrationer och offentliga upphandlingsförfaranden. Dessutom kan det bedömas att den gäller en medlemsstats skyldighet enligt artikel 35.1 att på eget initiativ lämna uppgifter om en utländsk subvention som den anser att eventuellt förekommer och som kan snedvrider den inre marknaden till kommissionen. Artiklarna 13.5 och

35.1 gäller EU:s medlemsstater, och det kan inte ges någon uttömmande definition av deras respektive nationella myndigheter på förhand.

Enligt artikel 13.7 i förordningen får kommissionen höra en fysisk eller juridisk person som samtycker till att höras i syfte att samla in information som rör föremålet för utredningen. Om intervjun kommer att äga rum på en medlemsstats territorium, ska kommissionen före intervjun informera medlemsstaten om detta.

Den skyldighet att förse kommissionen med information som gäller företag enligt artikel 13.2–4 gäller också information om företagets anbud i ett offentligt upphandlingsförfarande. Skyldigheten att lämna uppgifter omfattar ”all nödvändig information”, dvs. också sekretessbelagda uppgifter. Begäran om information kan riktas till det företag som är föremål för utredning eller, med beaktande av proportionalitetsprincipen, också till andra företag och företagssammanslutningar.

I artikel 43 i förordningen föreskrivs det om säkerställande av att konfidentiell information som inhämtats vid tillämpningen av förordningen i enlighet med relevanta tillämpliga regler. Enligt artikeln får medlemsstaterna och kommissionen, deras tjänstemän och andra personer som arbetar under deras överinseende inte röja information som omfattas av tystnadsplikt och som de har inhämtat enligt förordningen. I kommissionens genomförandeförordning som gäller förordningen inklusive bilagor föreskrivs det också om skyddet av företagshemligheter och annan konfidentiell information samt om rätten till information ur kommissionens handlingar för ett företag som är föremål för granskning. Nationella bestämmelser om tystnadsplikt och förbud för den som är anställd hos en myndighet att utnyttja sekretessbelagt innehåll finns i 23 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999, nedan *offentlighetslagen*). Det kan bedömas att den paragrafen i offentlighetslagen med stöd av denna proposition också gäller sådana uppgifter som trots sekretessbestämmelser lämnas till en tjänsteman vid Konkurrens- och konsumentverket, och att det således inte behöver föreskrivas särskilt om den saken i propositionen. I 24 § i offentlighetslagen finns det bestämmelser om sekretessbelagda myndighetshandlingar. Sådana handlingar är enligt 24 § 20 punkten t.ex. handlingar som innehåller uppgifter om en privat företagshemlighet.

I skäl 27 i förordningen konstateras att kommissionen bör ha befogenhet att på eget initiativ granska information om utländska subventioner. Medlemsstaterna och varje fysisk eller juridisk person eller sammanslutning bör kunna lämna information till kommissionen om påstådda utländska subventioner som snedvrider den inre marknaden. Kommissionen skulle kunna inrätta en kontaktpunkt för att underlätta tillhandahållandet av sådan information på ett konfidentiellt sätt. När medlemsstaterna lämnar relevant information till kommissionen om påstådda utländska subventioner som snedvrider den inre marknaden bör kommissionen säkerställa att dessa medlemsstater får ett svar. Enligt skäl 28 bör kommissionen också kunna ställa frågor till medlemsstaterna eller tredjeländer.

I skäl 58 konstateras det att medlemsstaterna bör samarbeta effektivt med kommissionen vid tillämpningen av förordningen. För att underlätta detta samarbete bör kommissionen kunna inrätta en samarbetsmekanism.

Artiklarna 13 och 35 ska tillämpas från och med den 12 juli 2023.

Utöver ovan nämnda bestämmelser som närmast gör det möjligt för kommissionen att få information, innehåller förordningen också bestämmelser om medlemsstaternas rätt att få information av kommissionen om de fall som den behandlar. De finländska myndigheterna får information om de fall och beslut som framskrider i kommissionens behandling i vissa olika skeden:

Enligt artikel 10.3 ska kommissionen informera medlemsstaterna och vid behov det berörda upphandlande enheten, om kommissionen på grundval av den preliminära granskningen har tillräckliga indikationer på att ett företag har beviljats en utländsk subvention som snedvrider den inre marknaden och kommissionen antar ett beslut om att inleda en fördjupad utredning. Dessutom ska kommissionen offentliggöra ett tillkännagivande i Europeiska unionens officiella tidning med en inbjudan att lämna skriftliga synpunkter inom en av kommissionen föreskriven tidsfrist. Medlemsstaterna är företrädare i den rådgivande kommitté som anknyter till förordningen och som behandlar allmänna genomförandeakter och utkast till kommissionens beslut från fall till fall. Finland får således information om kommissionens utkast till beslut i den rådgivande kommittén, där också Finland kan framföra sina synpunkter på utkastet till beslut. Enligt artikel 35.3 i förordningen ska kommissionen dessutom i en särskild elektronisk databas ge medlemsstaterna och de berörda upphandlande enheterna tillgång till de icke-konfidentiella versionerna av alla beslut som antas enligt denna förordning. Finland och de berörda upphandlande enheterna får således kännedom om de offentliga versionerna av kommissionens beslut.

Enligt 33 § i konkurrenslagen ska en näringsidkare, en sammanslutning av näringsidkare, en upphandlande enhet, en kommun, en samkommun, ett välfärdsområde, en välfärdssammanslutning och staten samt enheter som de har bestämmande inflytande över på uppmaning av Konkurrens- och konsumentverket oberoende av sekretessbestämmelserna ge verket alla de uppgifter och handlingar som behövs för utredning av en konkurrensbegränsnings innehåll, ändamål och verkningar samt för utredning av konkurrensförhållandena och för bedömning av ett företagsförvärv som avses i 4 kap. eller av ett förfarande eller en verksamhetsstruktur som avses i 4 a kap. eller deras verkningar. Enligt 33 § i konkurrenslagen ska en näringsidkare och en sammanslutning av näringsidkare på begäran av Konkurrens- och konsumentverket oberoende av sekretessbestämmelserna ge verket alla de uppgifter och handlingar som behövs för utredning av överträdelser som avses i 37 a § 1 mom. Skyldigheten enligt 33 § i den gällande konkurrenslagen att lämna Konkurrens- och konsumentverket upplysningar i ärenden som omfattas av konkurrenslagens tillämpningsområde lämpar sig inte för den informationsskyldighet och det informationsutbyte med kommissionen som avses i förordningen.

I 39 § i konkurrenslagen föreskrivs det om informationsutbytet mellan nationella myndigheter. I paragrafen föreskrivs det om de namngivna användningsändamål och nationella myndigheter till vilka Konkurrens- och konsumentverket trots sekretessbestämmelserna på eget initiativ får lämna ut en uppgift eller handling som verket har fått eller upprättat i samband med skötseln av uppgifter enligt den lagen. Bestämmelsen gäller inte skyldigheten att lämna uppgifter enligt den nu aktuella förordningen eller lämnande av uppgifter till kommissionen. I paragrafen föreskrivs det likaså om Konkurrens- och konsumentverkets rätt att trots sekretessbestämmelserna av myndigheter eller aktörer som sköter offentliga uppdrag få en sådan handling eller uppgift som är nödvändig ska kunna utredas och tillsyn över företagsförvärv ska kunna utövas. Bestämmelsen lämpar sig således för verkets rätt att få information endast i fråga om konkurrensbegränsningar och tillsyn över företagsförvärv. I 40 § i konkurrenslagen föreskrivs det om utlämnande av handlingar till konkurrensmyndigheterna i ett annat land.

I 2 § i lagen om statligt stöd föreskrivs det om arbets- och näringsministeriets rätt att få upplysningar om statligt stöd och om förmedling av uppgifterna till Europeiska kommissionen. Lagen om statligt stöd och statsrådets med stöd av den lagen utfärdade förordning om de förfaranden som ska följas när statligt stöd anmäls till kommissionen (89/2011) grundar sig på procedurförordningen om statligt stöd. I förordningen finns bestämmelser om tillsynen över de statliga stöden inom unionen och gäller bl.a. förfarandet vid anmälning av stöd, förfarandet vid olagligt stöd samt återkrav av stöd.

Enligt 2 § i lagen om statligt stöd har arbets- och näringsministeriet rätt att trots sekretessbestämmelserna i andra lager få de upplysningar som är nödvändiga för fullgörande av den förpliktelse att lämna upplysningar som föreskrivs i procedurförordningen. Ministeriet förmedlar uppgifterna vidare till Europeiska unionens myndigheter. Enligt artikel 2 om anmälan av nytt stöd i procedurförordningen, skall, om inte annat föreskrivs i förordningar som antagits enligt artikel 109 i fördraget eller andra relevanta bestämmelser i detta, alla planer på att bevilja nytt stöd anmälas i god tid till kommissionen av den berörda medlemsstaten. Enligt artikel 5 om begäran om upplysningar riktad till medlemsstaten i procedurförordningen, skall kommissionen, om den anser att de upplysningar som lämnas av den berörda medlemsstaten beträffande en åtgärd som anmälts enligt artikel 2 är ofullständiga, begära alla nödvändiga ytterligare upplysningar. I artikel 12 i procedurförordningen föreskrivs det om kommissionens begäran om upplysningar om förfarandet vid olagligt stöd. I artikeln föreskrivs det att om kommissionen har information från någon instans om ett misstänkt olagligt stöd, ska den utan dröjsmål undersöka upplysningarna och vid behov begära upplysningar från medlemsstaten. Bestämmelserna i processförordningen och i lagen om statsstöd lämpar sig inte för situationer i enlighet med artikel 13 om begäran om information i den aktuella förordningen, eftersom där föreskrivs om förfarandena för tillsynen över vissa statsstöd inom unionen och tillämpningen av dem nationellt.

I 1 § i statsrådets förordning om arbets- och näringsministeriet (1024/2007) föreskrivs det om ministeriets uppgifter. De uppgifter som nämns i den gällande 1 § omfattar inte uppgifter som hänför sig till den aktuella EU-förordningen, men de nuvarande uppgifterna kan anses ha ett indirekt samband med förordningens syfte.

I lagen om Konkurrens- och konsumentverket (661/2012) föreskrivs det bl.a. om verkets ansvarsområde och uppgifter samt närmare om flera konsumentärenden. Enligt 1 §, som gäller verksamhetsområdet, hör till verkets ansvarsområde bl.a. säkerställande av att marknaden fungerar. I lagen föreskrivs det endast om näringsidkares skyldighet att lämna uppgifter i fråga om konsumentärenden. Enligt 2 § 7 punkten sköter Konkurrens- och konsumentverket andra uppgifter som det föreskrivs att verket ska sköta eller som ålagts verket.

Vid utfärdandet av nationella bestämmelser som kompletterar förordningen bör det övervägas om det för tydlighetens skull vore bra att på nationell nivå lagstifta om rätten att få information med röjande av sekretess. I 29 § i offentlighetslagen föreskrivs det om utlämnande av sekretessbelagda uppgifter till en annan myndighet. I 29 § 1 mom. föreskrivs det om alternativa förutsättningar under vilka en myndighet kan lämna ut uppgifter ur en sekretessbelagd handling till en annan myndighet. I momentets första punkt föreskrivs det att en myndighet får lämna ut uppgifter ur sekretessbelagda handlingar till en annan myndighet, om det i en lag särskilt tagits in uttryckliga bestämmelser om rätten att lämna ut eller att få uppgifter. I 30 § i offentlighetslagen föreskrivs däremot att utöver vad som särskilt föreskrivs i lag kan en myndighet lämna ut uppgifter ur en sekretessbelagd handling till en utländsk myndighet eller ett internationellt organ, om samarbetet mellan den utländska och den finska myndigheten regleras i en för Finland bindande internationell överenskommelse eller föreskrivs i en rättsakt som är bindande för Finland och om uppgifter ur handlingen enligt denna lag kan lämnas ut till den finska myndighet som bedriver samarbetet. Enligt förslaget till nationell lagstiftning som ska komplettera förordningen ska den skyldighet att lämna uppgifter som grundar sig på EU-förordningen beaktas.

Allmänna bestämmelser på nationell nivå om myndigheternas förpliktelse att samarbeta med varandra ingår i 10 § i förvaltningslagen, enligt vilken varje myndighet inom ramen för sin behörighet och i den omfattning ärendet kräver på andra myndigheters begäran ska bistå dessa i skötsel av en förvaltningsuppgift, och även i övrigt sträva efter att främja samarbetet mellan myndigheterna.

3.1.3 Offentliga upphandlingsförfaranden

Bestämmelser om anmälningsskyldigheten i samband med offentliga upphandlingsförfaranden finns bland annat i artiklarna 28 och 29 i förordningen. Bestämmelser om tröskelvärden för och tillämpningsområdet för anmälningsskyldigheten finns i artikel 28. Enligt artikel 28 ska ett anmälningsskyldigt utländskt ekonomiskt bidrag i ett offentligt upphandlingsförfarande anses förekomma om det uppskattade värdet av den offentliga upphandlingen, exklusive mervärdesskatt, är minst 250 miljoner euro och dess huvudunderleverantörer och huvudleverantörer beviljades sammanlagda ekonomiska bidrag under de tre år som föregick anmälan eller, i tillämpliga fall, den uppdaterade anmälan, som uppgår till minst 4 miljoner euro per tredjeland. Om upphandlingens uppskattade värde uppgår till minst 250 miljoner euro, men det ekonomiska bidraget understiger 4 miljoner euro under en treårsperiod eller inte har erhållits alls, ska en försäkran enligt artikel 29.1 lämnas till kommissionen i stället för en anmälan. Inlämnande av information enligt artikel 28.5 i förordningen får även tillämpas på andra direktupphandlingar än sådana som gjorts på grund av synnerlig brådska. Underlåtenhet att göra anmälan är med stöd av artikel 33 förenat med betydande vite för företaget. Enligt artikel 29.8 i förordningen får kommissionen, även om tröskelvärdena för anmälan inte har uppnåtts, begära att en ekonomisk aktör gör en anmälan, om kommissionen misstänker att denne kan ha gynnats av utländska subventioner. Artikel 29 ska tillämpas från och med den 12 oktober 2023.

I artikel 28.6 i förordningen föreskrivs det om den upphandlande enhetens skyldighet att i meddelandet om upphandling eller i upphandlingsdokumenten förklara att de ekonomiska aktörerna omfattas av den anmälningsskyldighet som anges i artikel 29. Artikel 29 i förordningen gäller förhandsanmälan eller försäkran av utländska ekonomiska bidrag i samband med offentliga upphandlingsförfaranden. Enligt artikel 28.6 i förordningen ska den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten ska i meddelandet om upphandling eller, om ett förfarande utan föregående meddelande genomförs, i upphandlingsdokumenten förklara att de ekonomiska aktörerna omfattas av den anmälningsskyldighet som anges i artikel 29. Avsaknaden av en sådan förklaring påverkar dock inte tillämpningen av förordningen på kontrakt som omfattas av dess tillämpningsområde. En sådan förklaring av anmälningsskyldigheten i meddelandet om upphandling eller upphandlingsdokumenten är viktigt även med tanke på företag som deltar i offentliga upphandlingsförfaranden, eftersom kommissionen enligt artikel 33 får ålägga ekonomiska aktörer som underlåter att lämna in en anmälan böter till ett belopp, som inte får överstiga 10% av aktörens sammanlagda omsättning under det föregående räkenskapsåret.

I artikel 29.3 i förordningen föreskrivs det om den upphandlande enhetens skyldighet att ogiltigförklara ogiltiga och förkasta ett anbud och underrätta kommissionen om detta, om en sådan anmälan eller försäkran som avses i artikeln saknas i anbudsansökan eller anbudet. Här hänvisas det till den anmälan om utländska ekonomiska bidrag som de som deltar i ett offentligt upphandlingsförfarande ska lämna in till den upphandlande enheten när anmälningsskyldigheten gäller. I alla andra fall än i fråga om en sådan anmälan ska aktörerna lämna en försäkran med en förteckning över alla utländska ekonomiska bidrag som mottagits och bekräfta att de ekonomiska bidrag som mottagits inte är anmälningsskyldiga. Enligt artikel 29.3 i förordningen får den upphandlande enheten begära att de berörda ekonomiska aktörerna lämnar in den anmälan eller försäkran som saknas inom 10 arbetsdagar. Den upphandlande enheten ska ogiltigförklara och förkasta anbud och anbudsansökningar från ekonomiska aktörer om dessa trots en begäran från den upphandlande enheten inte har åtföljts av en sådan anmälan eller försäkran. Den upphandlande enheten ska underrätta kommissionen om det förkastandet.

I artikel 29.4 i förordningen föreskrivs det om situationer där en anmälan som fogats till ett anbud eller en anbudsansökan fortfarande är ofullständig trots en begäran om komplettering från kommissionen till företaget, och där kommissionen ska anta ett beslut enligt vilket anbudet

är ogiltigt eller anbudsansökan är ogiltig. Enligt artikeln ska kommissionen då begära att den upphandlande enheten antar ett beslut om att förkasta ett sådant ogiltigt anbud eller en sådan ogiltig anbudsansökan. Kommissionens beslut att fastställa att ett anbud är olagligt får överklagas till unionens domstol.

Enligt artikel 31 i förordningen ska den upphandlande enheten förkasta anbudet efter det att kommissionen har fattat ett beslut om att förbjuda tilldelning av kontraktet till den berörda ekonomiska aktören. Bakgrunden till kommissionens beslut är en situation där ett företag har fått utländska subventioner som snedvrider den inre marknaden och där företaget inte ingår åtaganden för att avhjälpa snedvridningen eller där kommissionen anser att åtagandena inte är lämpliga eller tillräckliga för att avhjälpa snedvridningen.

De upphandlande enheterna är således på det sätt som behandlas ovan skyldiga att förkasta ett anbud bl.a. om det saknas en anmälan eller försäkran, om det enligt kommissionens beslut är fråga om ett anbud som är ogiltigt på grund av en ofullständig anmälan eller om kommissionen har fattat ett beslut som förbjuder tilldelning av kontraktet till den berörda ekonomiska aktören för att denne inte ingår åtaganden för att avhjälpa snedvridningen som är tillräckliga eller om kommissionen anser att de åtaganden som aktören erbjuder inte är tillräckliga för att avhjälpa snedvridningen.

I artikel 29.7 i förordningen föreskrivs det om den upphandlande enhetens skyldighet att underrätta kommissionen, om den misstänker att det förekommer utländska subventioner, trots att en försäkran har lämnats in. Enligt 29.7 ska den upphandlande enheten i så fall utan dröjsmål underrätta kommissionen om detta. Den upphandlande enheten får inte bedöma om anbudet är onormalt lågt, om en sådan bedömning skulle inledas enbart på grund av misstankar som indikerar en möjlig förekomst av utländska subventioner. Om kommissionen anser att anbudet inte är otillbörligt fördelaktigt, ska den underrätta den berörda upphandlande enheten om detta.

I artikel 32.6 i förordningen föreskrivs det om den upphandlande enhetens skyldighet att utan onödigt dröjsmål underrätta kommissionen om alla beslut som rör avbrytande av det offentliga upphandlingsförfarandet, förkastande av den berörda ekonomiska aktörens anbud eller anbudsansökan, den berörda ekonomiska aktörens inlämnande av ett nytt anbud eller tilldelning av kontraktet.

Såsom det konstateras ovan i denna proposition gäller informationsskyldigheten enligt artikel 13.2–4 för företag som deltar i offentliga upphandlingsförfaranden också bland annat anbud i ett offentligt upphandlingsförfarande. Skyldigheten att lämna uppgifter omfattar ”all nödvändig information”, dvs. också sekretessbelagda uppgifter.

3.2 Bedömning av nuläget

Även om förordningen som sådan är förpliktande för medlemsstaterna och de nationella myndigheterna, är det nödvändigt att utfärda kompletterande nationell lagstiftning för att säkerställa att de nationella myndigheterna och de upphandlande enheterna kan samarbeta med kommissionen på det sätt som förordningen förutsätter. Förordningen lämnar t.ex. frågan om vilken nationell myndighet som är behörig och förpliktad att agera med stöd av de artiklar där det hänvisas till medlemsstatens skyldighet öppen. Med tanke på företag och upphandlande enheter som deltar i offentliga upphandlingsförfaranden kan man också bedöma behovet av att öka medvetenheten om de skyldigheter i anslutning till upphandlingsförfaranden som ingår i andra bestämmelser än dem som gäller upphandlingsrätt.

Eftersom största delen av förordningens innehåll kan anses tillräckligt klart och noggrant avgränsat i fråga om skyldighetens innehåll och i fråga om hur den riktas, föreligger det inte något behov av kompletterande nationell reglering till denna del. Det anses inte heller nödvändigt att föreskriva nationellt t.ex. om den rådgivande kommittén.

3.2.1 Inspektioner

Även om förordningen är nationellt direkt tillämplig EU-reglering, finns det skäl att utfärda nationell reglering bl.a. för att fastställa de nationella behöriga myndigheter som ska bistå kommissionen och agera på kommissionens begäran och som förutsätts i förordningen. Behovet av nationell reglering gäller av de anledningar som behandlas ovan i avsnittet om nuläget bl.a. fastställandet av vilken myndighet som har befogenhet och skyldighet att på kommissionens begäran utföra inspektioner enligt artikel 14.7 i Finland och skyldighet att i enlighet med artikel 14.5 bistå kommissionen vid inspektioner som kommissionen med stöd av förordningen utför i Finland. Konkurrens- och konsumentverket har kompetens, informationstekniska verktyg och behörighet att utföra inspektioner i anslutning till konkurrensrätten. I fråga om förfarande kan en inspektion i enlighet med förordningen i stor utsträckning anses motsvara sådana inspektioner som utförs med stöd av verkets konkurrensregler.

Eftersom det i denna proposition föreslås att verket ska ha befogenheter och skyldigheter i anslutning till inspektioner som inte tydligt hör till konkurrensrätten, föreslås det att dessa skyldigheter tas in i lagen om Konkurrens- och konsumentverket, som också innehåller verkets befogenheter i anslutning till konsumenträtten. I avsnitt 6.1 om alternativa handlingsvägar behandlas medlemsstaternas skyldigheter i anslutning till inspektioner enligt förordningen samt alternativa sätt att föreskriva om dessa.

3.2.2 Informationsutbyte med kommissionen

Enligt artikel 13.5 i förordningen ska medlemsstaterna förse kommissionen med all nödvändig information för att kunna fullgöra de uppgifter som den tilldelas genom förordningen. I artikel 35.1 i förordningen föreskrivs det att om en medlemsstat anser att en utländsk subvention eventuellt förekommer och att denna kan snedvrider den inre marknaden, ska den översända denna information till kommissionen. I nämnda artiklar hänvisas det endast allmänt till medlemsstatens skyldighet utan att den nationella behöriga myndigheten eller någon annan aktör specificeras. De nationella myndigheter som berörs av kommissionens begäran om information till en medlemsstat enligt artikel 13.5 kan inte på förhand definieras på ett uttömmande sätt. I anslutning till den nationella lagstiftningen är det dock möjligt att fastställa den nationella myndighet via vilken de uppgifter som ingår i medlemsstatens informationsskyldighet ska lämnas till kommissionen i situationer där kommissionen inte känner till, till vilken nationell myndighet eller upphandlande enhet den ska lämna en begäran om uppgifter. Dessutom kan kommissionen via denna nationella myndighet begära information om Finland, om kommissionen inte känner till rätt behörig nationell myndighet eller upphandlande enhet. Om det inte skapas en nationell kontaktpunkt som svarar för informationsgången finns det en risk för att kommissionens begäran om uppgifter i respektive fall når den behöriga nationella myndigheten med avsevärd fördröjning, eftersom kommissionen inte i alla situationer kan antas ha detaljerad kunskap om exakt vilken behörighet respektive nationell myndighet i Finland har, och vilken information varje enskild myndighet besitter. Ordalydelsen i förordningen förutsätter inte att det inrättas en nationell kontaktpunkt, men medlemsstaten ska kunna förse kommissionen med den information som samlats in från de behöriga nationella aktörerna och som kommissionen begärt och som är nödvändig för att kommissionen ska kunna sköta sina uppgifter i enlighet med förordningen.

Med tanke på genomförandet av förordningen kan det anses vara nyttigt med en nationell bestämmelse som ger den nationella myndighet som utses till nationell kontaktpunkt rätt att trots sekretessbestämmelserna få den information som avses i artiklarna 13.5 och 35.1 i förordningen av andra nationella myndigheter och upphandlande enheter samt översända den till kommissionen. Det vore ändamålsenligt att i den nationella lagen för tydlighetens skull föreskriva om kommissionens och den nationella kontaktpunktens rätt att få information trots sekretessbestämmelserna. Detta är också i linje med 29 § i offentlighetslagen, enligt vilken huvudregeln är att en myndighet till en annan myndighet kan lämna ut uppgifter ur sekretessbelagda handlingar, om det i lag särskilt tagits in uttryckliga bestämmelser om rätten att lämna ut eller att få uppgifter. I 30 § i offentlighetslagen föreskrivs det om rätt att lämna ut sekretessbelagda uppgifter till utländska myndigheter och internationella organ. Enligt paragrafen kan en myndighet, utöver vad som särskilt bestäms i lag, lämna ut uppgifter ur en sekretessbelagd handling till en utländsk myndighet eller ett internationellt organ, om samarbetet mellan den utländska och den finska myndigheten regleras i en för Finland bindande internationell överenskommelse eller föreskrivs i en rättsakt som är bindande för Finland och om uppgifter ur handlingen enligt denna lag kan lämnas ut till den finska myndighet som bedriver samarbetet. Enligt paragrafen kan en nationell myndighet således lämna ut uppgifter ur en sekretessbelagd handling till en utländsk myndighet, såsom i detta fall till kommissionen, om det föreskrivs om detta i en bestämmelse som är förpliktande för Finland, såsom i detta fall i EU-förordningen, och uppgifter ur handlingen enligt offentlighetslagen skulle därmed kunna lämnas ut till den myndighet som sköter samarbetet i Finland. Offentlighetslagens 30 § talar för att det inte vore nödvändigt att utfärda förtydligande nationella bestämmelser om detta. Utöver bestämmelserna i offentlighetslagen kan man emellertid också beakta att kommissionen har förhållit sig positivt till tanken på en enda nationell kontaktpunkt i situationer där det i förordningen endast hänvisas till en medlemsstats skyldighet, och kommissionen inte känner till vilken nationell myndighet eller upphandlande enhet den bör sända en begäran om information till.

Informationsskyldigheterna och informationsutbytet med kommissionen enligt förordningen samt alternativa sätt att genomföra dessa behandlas i avsnitt 6.2 i propositionen. I avsnittet bedöms Konkurrens- och konsumentverkets samt arbets- och näringsministeriets lämplighet som nationell kontaktpunkt. Förordningen är ett nytt slag av EU-reglering som ingen EU-myndighet eller nationell myndighet ännu har erfarenhet av.

På grund av uppgiftens natur kan en kontaktpunkt på ämbetsverksnivå anses bättre lämpad än en på ministerienivå. Uppgiften anknyter också till säkerställandet av en fungerande marknad, vilket hör till verkets ansvarsområde enligt 1 § i lagen om Konkurrens- och konsumentverket. Konkurrens- och konsumentverkets uppgifter i anslutning till främjandet av konkurrensen samt tillsynen över företagsförvärv, upphandling och neutralitet har likaså ett indirekt samband med förordningens syfte och uppgifter. Den föreslagna kontaktpunkten av teknisk natur har inte till uppgift att tillhandahålla rådgivning eller handledning i anslutning till förordningen, eftersom det utöver EU-domstolarna endast är kommissionen som ska tillämpa förordningen. Därmed är kontaktpunktens kompetens med avseende på statligt stöd, koncentrationer eller offentlig upphandling inte av avgörande betydelse. Om Konkurrens- och konsumentverket är kontaktpunkt, vore det ändamålsenligt att föreskriva om detta i lagen om Konkurrens- och konsumentverket.

Bestämmelser om den nationella kontaktpunktens rätt att få information främjar också de upphandlande enheternas medvetenhet om sin skyldighet att lämna uppgifter.

3.2.3 Offentliga upphandlingsförfaranden

I fråga om offentliga upphandlingsförfaranden kan det anses föreligga ett behov av att föreslå att föreskriva om att den upphandlande enheten med stöd av förordningen är skyldig att

- 1) ange skyldigheten att enligt artikel 29 i meddelandet om upphandling enligt artikel 28.6,
- 2) förkasta anbudet med stöd av artikel 29 punkterna 3, 4 och 31.2,
- 3) i enlighet med artikel 29.7 underrätta kommissionen om den misstänker att det förekommer utländska subventioner, trots att en försäkran har lämnats in,
- 4) i enlighet med artikel 32.6 i förordningen utan onödigt dröjsmål underrätta kommissionen om alla beslut som rör avbrytande av det offentliga upphandlingsförfarandet, förkastande av den berörda ekonomiska aktörens anbud eller anbudsansökan eller tilldelning av kontraktet.
- 5) trots sekretessbestämmelserna lämna ut uppgifter till kommissionen och i situationer som avses i artiklarna 13.5 och 35.1 trots sekretessbestämmelserna lämna ut uppgifter till Konkurrens- och konsumentverket, som förmedlar uppgifterna vidare till kommissionen.

De upphandlande enheterna bör vara medvetna om sina skyldigheter enligt förordningen. Nationellt kan det vara nyttigt att föreskriva om den upphandlande enhetens skyldighet att i upphandlingsannonsen nämna den anmälningsskyldighet som avses i förordningen, skyldigheten att med stöd av förordningen ogiltigförklara och förkasta anbud eller anbudsansökningar och skyldigheten att underrätta kommissionen om misstankar om förekomsten av utländska subventioner. Likaså kan man anse att det föreligger ett behov av att föreskriva nationellt om den upphandlande enhetens skyldighet att underrätta kommissionen om alla beslut som rör avbrytande av det offentliga upphandlingsförfarandet, förkastande av den berörda ekonomiska aktörens anbud eller anbudsansökan, den berörda ekonomiska aktörens inlämnande av ett nytt anbud eller tilldelning av kontraktet. I de nationella bestämmelserna som kompletterar förordningen kan det således vara nyttigt att föreskriva om de upphandlande enheternas skyldigheter i anslutning till artiklarna 28.6, 29.3, 29.4, 29.7, 31.2 och 32.6 i förordningen. Med avseende på tillgången till information för upphandlande enheter vore lagen om offentlig upphandling och koncession (1397/2016, nedan *upphandlingslagen*) och lagen om upphandling och koncession inom sektorerna vatten, energi, transporter och posttjänster (1398/2016, nedan *försörjningslagen*) mer ändamålsenliga rättsakter med tanke på en eventuell nationell reglering. Att föreskriva på nationell nivå om de skyldigheter som gäller upphandlande enheter kunde vara nyttigt inte bara med tanke på de upphandlande enheterna, utan också med avseende på medvetenheten hos de företag som deltar i upphandlingsförfaranden.

Vid bedömningen av behovet av nationell reglering kan kommissionens första genomförandeförordning och den bifogade anmälningsblanketten som gäller upphandlingar beaktas som faktorer som bidrar till de upphandlande enheternas och anbudsgivarnas medvetenhet och en större förutsägbarhet. Kommissionen kan med stöd av artikel 47 i förordningen anta genomförandakter till exempel med avseende på form, innehåll och förfaranden för anmälningar av utländska ekonomiska bidrag och för försäkran om frånvaro av utländska ekonomiska bidrag i samband med offentliga upphandlingsförfaranden och närmare detaljer om utlämnande av uppgifter i förfarandena samt närmare regler om förfaranden vid utredningar i samband med offentliga upphandlingsförfaranden.

De förändringsbehov som gäller anmälan av upphandlingar som förordningen föranleder inom unionen beaktas i kommissionens reform av eForms. Nationellt genomförs reformen av eForms inom ramen för utvecklingen av annonseringssystemet för offentlig upphandling HILMA. Ändringarna kommer även att beaktas i motsvarande kommersiella system. I Finland har eForms-meddelanden tagits i bruk den 1 september 2023.

Dessutom kommer kommissionen senast den 12 januari 2026 att ge anvisningar bl.a. om bedömningen av snedvridningar i samband med ett offentligt upphandlingsförfarande och om skyldigheten att göra förhandsanmälan enligt artikel 28.9 i fråga om utländska ekonomiska bidrag i samband med ett offentligt upphandlingsförfarande. Dessutom har kommissionen i sitt uttalande åtagit sig att inom ett år från det att tillämpningen inletts ge preliminära förtydliganden bl.a. om bedömningen av snedvridningar i samband med ett offentligt upphandlingsförfarande. Sannolikt kommer kommissionens genomförandeförordningar, preliminära förtydliganden och anvisningar att i någon mån minska behovet av nationell reglering.

Vid bedömningen av behovet av nationell lagstiftning bör det också beaktas att förordningens anmälningsskyldigheter endast gäller ett begränsat antal upphandlingsprocesser. Enligt EU:s portal Tender Electronic Daily (TED) gjordes i Finland under 2014–2022 årligen 1–7 sådana offentliga upphandlingar vars värde översteg det i förordningen angivna tröskelvärdet på 250 miljoner euro för anmälningsplikt. I genomsnitt uppgick antalet sådana upphandlingar som överstiger tröskelvärdet för anmälan till 5–6 per år under jämförelseperioden. I upphandlingsvolymerna har det inte beaktats ifall anbudsgivaren under tre års tid har mottagit minst 4 miljoner euro i ekonomiskt bidrag per land från länder utanför EU. Om också kravet på anmälan i fråga om ekonomiska bidrag beaktas, är antalet ännu lägre. I praktiken finns det inga uppgifter om tredjeländers ekonomiska bidrag i samband med upphandlingsförfaranden i Finland. Vid bedömningen av behovet av nationell lagstiftning bör det dock också beaktas att även om inget ekonomiskt bidrag har getts eller om det belopp som getts under en treårsperiod understiger 4 miljoner euro, ska den upphandlande enheten ge kommissionen en försäkran om att den har uppfyllt de kriterier som gäller tröskelvärden för upphandling, även om det inte föreligger något behov av att göra en anmälan. En sådan försäkran medför dock en klart mindre administrativ börda än en anmälan.

Om upphandlingen är uppdelad i mindre delar, gäller för anmälningsskyldigheten det kumulativa tröskelvärdet som kompletterar nämnda förutsättningar för anmälan. Om upphandlingen är uppdelad i delar, blir förordningen tillämplig endast om värdet på ett delområde dessutom uppgår till minst 125 miljoner euro. Förordningen blir tillämplig också om den upphandlande enheten i anbudsförfrågan eller meddelandet om upphandlingsförfarandet för en uppdelad upphandling har begränsat anbudsgivarens möjligheter att tilldelas kontrakt så att det sammanlagda uppskattade värdet av anbudsgivarens andel är minst 125 miljoner euro. I de ovan nämnda upphandlingsvolymerna har andelen uppdelade upphandlingar inte beaktats, vilket innebär att det faktiska antalet anmälningar till kommissionen torde vara ännu lägre än det antal som anges ovan.

Även om uppnåendet av målen för tillämpningen av den nya EU-regleringen och en ökad medvetenhet kan tala för kompletterande nationella bestämmelser i fråga om de skyldigheter som förordningen ålägger de upphandlande enheterna, bedöms det vara ändamålsenligt att inte föreskriva om dessa, eftersom det inte råder någon oklarhet om hur skyldigheterna enligt den direkt tillämpliga EU-förordningen ska riktas till de upphandlande enheterna och eftersom anmälningsskyldigheten enligt förordningen endast gäller ett relativt begränsat antal upphandlingsprocesser. Företrädare för upphandlande enheter som gör stora upphandlingar har utifrån de utredningar som gjorts under beredningen inte upplevt att det finns ett behov av att utfärda nationella bestämmelser om detta. I synnerhet större upphandlande enheter vars upphandlingar med största sannolikhet omfattas av förordningens anmälningsskyldighet är i princip ganska vana att beakta och vid behov tillämpa direkt tillämpliga EU-rättsakter utan att hänvisa till dem i den nationella lagstiftningen. Som exempel på en sådan EU-rättsakt kan nämnas sanktionsförordningen med anledning av Rysslands anfallskrig mot Ukraina. Dessutom innehåller den nationella lagstiftningen ett flertal skyldigheter som också gäller upphandlande enheter och som det inte hänvisas till separat i upphandlingslagen eller försörjningslagen. Som exempel på en sådan nationell lag kan t.ex. anföras lagen om beställarens utredningsskyldighet och ansvar vid

anlitande av utomstående arbetskraft (1233/2006). Utöver den information som kommissionen redan har förmedlat samt den information som gått ut nationellt, bör det vara möjligt att öka medvetenheten om de skyldigheter som ingår i förordningen med hjälp av riktade kommunikationsinsatser. Bland annat Rådgivningsenheten för offentlig upphandling har medverkat till informationen på nationell nivå om förordningen. Dessutom är det möjligt att i samband med utvecklandet av systemet för annonsering av upphandlingar i viss utsträckning minska den arbetsbörda som anmälningsskyldigheten medför.

Behovet av och alternativen till bestämmelser om skyldigheterna i fråga om offentliga upphandlingsförfaranden behandlas närmare i avsnitt 6.3 om alternativa handlingsvägar.

4 Målsättning

Propositionens syfte är att utfärda kompletterande nationell lagstiftning för att säkerställa att nationella myndigheter och upphandlande myndigheterna kan samarbeta med kommissionen på det sätt som förutsätts i förordningen och fullgöra de skyldigheter som anges i förordningen. Genom propositionen utfärdas sådana kompletterande nationella bestämmelser som behövs för att förtydliga de skyldigheter för myndigheter och företag som anges i förordningen samt för att utse en behörig nationell myndighet.

5 Förslagen och deras konsekvenser

5.1 De viktigaste förslagen

Det föreslås att lagen om Konkurrens- och konsumentverket ändras så att Konkurrens- och konsumentverket ges befogenhet och skyldighet att på kommissionens begäran utföra inspektioner enligt förordningen i Finland och om verkets skyldighet att bistå kommissionen vid inspektioner som kommissionen utför i Finland med stöd av förordningen.

Det föreslås att lagen om Konkurrens- och konsumentverket ändras så att verket trots sekretessbestämmelserna ska ha rätt att av andra nationella myndigheter och upphandlande enheter få information med stöd av artiklarna 13.5 och 35.1 i förordningen samt vidarebefordra informationen till kommissionen. Detta innebär att andra nationella myndigheter och upphandlande enheter enligt förslaget på motsvarande sätt, trots sekretessbestämmelserna, ska ha rätt att lämna ut uppgifter enligt förordningen till Konkurrens- och konsumentverket, samt vidarebefordra uppgifterna till kommissionen.

De ovannämnda förslagen till bestämmelser följer av förordningen och grundar sig på de skyldigheter som anges där. Det nationella handlingsutrymmet gäller närmast vilken myndighet som medlemsstatens skyldigheter enligt vår nationella lagstiftning ska gälla. Ordalydelsen i förordningen förutsätter inte att det inrättas en nationell kontaktpunkt, men medlemsstaten ska kunna förse kommissionen med den information som samlats in från de behöriga nationella aktörerna och som kommissionen begärt.

När det gäller reglerna för offentlig upphandling är det tydligt att det dels handlar om sådana skyldigheter som gäller upphandlande enheter respektive företag som deltar i upphandlingsförfaranden i förhållande till sådana skyldigheter som gäller en medlemsstat. I propositionen föreslås inga nationella bestämmelser om de upphandlande enheternas skyldigheter enligt förordningen, som behandlas i avsnitt 3.1.3 om nuläget, avsnitt 3.2.3 om bedömning av nuläget och avsnitt 6.3 om alternativa handlingsvägar.

I förordningen föreskrivs det om de skyldigheter som åläggs medlemsstaterna och bl.a. nationella upphandlande enheter, men därutöver också om de anmälningsskyldigheter som gäller företagskoncentrationer och offentliga upphandlingsförfaranden då de tröskelvärden för anmälan som anges i förordningen överskrids. I denna proposition föreslås inga bestämmelser som kompletterar eller förtydligar förordningen med avseende på företagens skyldigheter i anslutning till detta eller t.ex. om företagens skyldighet att på begäran lämna information till kommissionen.

5.2 De huvudsakliga konsekvenserna

5.2.1 Propositionens viktigaste konsekvenser

I föreliggande avsnitt om konsekvensbedömning bedöms propositionens konsekvenser. Förordningens konsekvenser behandlas i huvudsak ovan i avsnitt 2.3. Propositionens primära konsekvenser gäller myndigheterna. Enligt förslaget utökas Konkurrens- och konsumentverkets befogenheter så att de omfattar de skyldigheter att utföra inspektioner eller bistå kommissionen vid inspektioner i Finland som hör till förordningens tillämpningsområde samt förmedlar den information som kommissionen behöver för att kunna utföra sina uppgifter enligt förordningen. I propositionen bedöms de ändringsförslag som hänför sig till inspektioner och till berörda myndigheters informationsskyldighet medföra en något större administrativ börda för Konkurrens- och konsumentverket samt för de myndigheter till vilka Konkurrens- och konsumentverket förmedlar kommissionens begäran om information. Dessutom bedöms förslaget tillföra en ringa administrativ börda för de upphandlande enheter som är föremål för en begäran om information. Den administrativa bördan för de myndigheter och upphandlande enheter som är föremål för en begäran om information som kommer via Konkurrens- och konsumentverket bedöms dock inte vara större än den skulle vara om kommissionen sände begäran om information direkt till dessa myndigheter och upphandlande enheter. Förslaget bedöms tillföra en ringa administrativ och ekonomisk börda för de företag som är föremål för inspektioner, men bördan för företagens del är dock inte större än den vore ifall de skyldigheter i anslutning till medlemsstaternas inspektioner som grundar sig på förordningen skulle handhas av någon annan nationell myndighet än Konkurrens- och konsumentverket. Enligt bedömningen skulle de nationella myndigheterna inte drabbas av några större kostnader, eftersom kommissionen skulle vara den enda verkställande myndigheten och av den anledningen vore resursbehovet störst hos kommissionen.

När det gäller propositionens konsekvenser är det också väsentligt hur aktivt kommissionen kommer att utöva sin behörighet i fråga om begäran om information enligt artikel 13 och på inspektioner inom unionen enligt artikel 14 i förordningen. Behovet av att begära information och att utföra inspektioner påverkas å sin sida bland annat av hur aktiv kommissionen är när det gäller att göra marknadsstudier enligt artikel 36 och granskningar av utländska subventioner på eget initiativ enligt artikel 9, vilka också kan gälla koncentrationer som underskrider tröskelvärdena för förhandsanmälan samt tilldelning av kontrakt i anslutning till offentliga upphandlingsförfaranden. I artikel 35 i förordningen föreskrivs dessutom att om en medlemsstat anser att en utländsk subvention eventuellt förekommer och att denna kan snedvrída den inre marknaden, ska den översända denna information till kommissionen.

Propositionen bedöms inte ha nämnvärda konsekvenser för samhällsekonomin eller med avseende på medborgarnas ställning.

Den administrativa börda som förordningen tillför för Konkurrens- och konsumentverket och eventuella behov i anslutning till den kommer att kunna bedömas cirka 2–3 år efter den nationella lagens ikraftträdande.

5.2.2 Konsekvenser för myndigheterna

Propositionens konsekvenser för kommissionens rätt till information och insyn gäller i första hand myndigheterna. Den sammantagna administrativa börda som förslaget medför för myndigheterna på nationell nivå begränsar sig till den information som vid behov ska förmedlas till kommissionen via Konkurrens- och konsumentverket.

Enligt artikel 14.5 i förordningen är medlemsstaterna skyldiga att bistå kommissionen vid inspektioner. Enligt ordalydelsen i förordningen gäller skyldigheten i praktiken tjänstemän och andra personer som bemyndigats av den medlemsstat på vars territorium inspektionen ska utföras som på begäran av medlemsstaten eller kommissionen, som aktivt ska bistå de tjänstemän och andra medföljande personer som kommissionen har bemyndigat, och kan enligt artikel 14.6 även gälla handräckning av polisen eller annan motsvarande verkställande myndighet. Den administrativa eller operativa börda som givande av detta slags handräckning medför för ifrågasvarande nationella myndigheter bedöms dock vara ringa. Enligt artikel 14.7 får kommissionen dessutom begära att en medlemsstat på sitt eget territorium ska utföra inspektioner eller andra utredningsåtgärder enligt sin nationella rätt för att fastställa om det förekommer en utländsk subvention som snedvrider den inre marknaden. På sådana inspektioner som utförs i Finland på kommissionens begäran ska de nationella bestämmelserna om förfarandet vid inspektioner tillämpas.

I 35–37 § i den gällande konkurrenslagen föreskrivs det om Konkurrens- och konsumentverkets behörighet att utföra inspektioner i anslutning till tillsynen över Finlands nationella konkurrensregler och EU:s konkurrensregler och om verkets skyldighet att utföra inspektioner och bistå kommissionen med inspektioner på begäran av kommissionen. Det tillägg till Konkurrens- och konsumentverkets behörighet och skyldighet att bistå som gäller subventioner som snedvrider den inre marknaden torde således inte öka Konkurrens- och konsumentverkets administrativa eller operativa börda mer än i liten utsträckning. Uppskattningen stöds av de höga tröskelvärdena som gäller anmälan och kommissionens uppskattningar av det moderata antal granskningar kommissionen förväntas inleda på eget initiativ, vilket gör att kommissionens granskningar av finländska företag sannolikt blir fåtaliga. Dessutom förväntas långt ifrån alla granskningar kommissionen inleder vara förenade med sådana inspektioner som Konkurrens- och konsumentverket skulle utföra på begäran av kommissionen, eller med inspektioner där verket skulle bistå kommissionen.

Kommissionens rätt till information omfattar medlemsstaternas skyldighet att på kommissionens begäran och på eget initiativ överlämna sina uppgifter direkt till kommissionen. Enligt artikel 13.5 i förordningen ska medlemsstaterna förse kommissionen med all nödvändig information för att kunna fullgöra de uppgifter som den tilldelas genom förordningen. Dessutom ska en medlemsstat enligt artikel 35.1 på eget initiativ översända denna information till kommissionen, om medlemsstaten anser att en utländsk subvention eventuellt förekommer och att denna kan snedvrida den inre marknaden. För att genomföra en marknadsstudie i enlighet med artikel 36 får kommissionen också begära uppgifter från en medlemsstat om den specifika sektorn, den särskilda typen av ekonomisk verksamhet eller användningen av det berörda subventionsinstrumentet.

Det går inte att på förhand uttömmande fastställa vilka nationella myndigheter som berörs av kommissionens begäran om information till en medlemsstat. I propositionen har det dock ansetts ändamålsenligt att fastställa en nationell myndighet genom vilken de uppgifter som omfattas av medlemsstatens informationsskyldighet ska lämnas till kommissionen i sådana situationer

där det inte finns någon direkt förbindelse mellan kommissionen och den nationella myndigheten eller den upphandlande enheten, och kommissionen inte känner till vilken nationell myndighet eller upphandlande enhet som är den rätta.

Ovan i avsnitt 3.2.2 om bedömning av nuläget har det bedömts att det med beaktande av myndighetens redan befintliga behörighet och uppgifter är det mest ändamålsenligt att föreskriva att Konkurrens- och konsumentverket ska vara nationell kontaktpunkt för att få och förmedla information mellan kommissionen, de nationella myndigheterna och de upphandlande enheterna i situationer där kommissionen inte känner till vilken nationell aktör som är den rätta. Den nationella kontaktpunkten bedöms närmast vara en teknisk kontaktpunkt för förmedling av begäranden om information och uppgifter mellan kommissionen och Finland, och är således inte skyldig att t.ex. bearbeta eller kontrollera den information som den fått eller rätt att utnyttja informationen i sin egen tillsynsverksamhet. Den nationella kontaktpunkten ska inte heller vara en allmän nationell rådgivare i substansfrågor som gäller tillämpningen av förordningen, eftersom det är kommissionen som ensam tillämpar förordningen. I propositionen föreslås bestämmelser om Konkurrens- och konsumentverkets behörighet att få och förmedla begäranden om information och uppgifter enligt artikel 13.5 i förordningen mellan kommissionen, de nationella myndigheterna och de upphandlande enheterna. Denna befogenhet föreslås i propositionen omfatta både begäranden om information från kommissionen och sådana uppgifter som nationella myndigheter och upphandlande enheter på eget initiativ lämnar till kommissionen i enlighet med artikel 35.1.

Att vara nationell kontaktpunkt bedöms endast öka Konkurrens- och konsumentverkets administrativa börda i liten utsträckning. För bedömningen talar att kommissionens primära informationskälla i fråga om granskningar enligt förordningen är företag.

Det är dock möjligt att den faktiska administrativa bördan för Konkurrens- och konsumentverket eller andra nationella myndigheter på grund av kommissionens begäranden om information blir större än vad som uppskattats här, bland annat på grund av kommissionens aktivitet med avseende på sådana granskningar som kommissionen inlett på eget initiativ enligt artikel 9 eller sådana marknadsstudier som avses i artikel 36.

Därmed är det ännu inte möjligt att fullt ut bedöma propositionens konsekvenser för myndigheterna. Vid bedömningen av de faktiska konsekvenserna för myndigheterna är det av stor betydelse hur aktivt kommissionen kommer att utöva sina befogenheter i fråga om begäran om information enligt artikel 13, inspektioner enligt artikel 14, granskningar på eget initiativ enligt artikel 9 samt marknadsstudier enligt artikel 36, och i vilken utsträckning kommissionen kommer att behöva bistånd av medlemsstaternas myndigheter vid utövandet av sina befogenheter. Därför kommer den arbetsmängd som förordningen kommer att tillföra för Konkurrens- och konsumentverket och eventuella behov i anslutning till den i enlighet med vad som avhandlas ovan i avsnitt 5.2.1. att kunna bedömas cirka 2–3 år efter den nationella lagens ikraftträdande.

5.2.3 Konsekvenser för företagen

Propositionens konsekvenser för företagen utgörs av det som föreskrivs i förordningens artiklar om granskningar och inspektioner. Konsekvenserna för företagen till exempel med avseende på informationsskyldigheten i enlighet med förordningen behandlas i avsnitt 2.2 om förordningens huvudsakliga innehåll och i avsnitt 2.3 om förordningens konsekvenser.

Enligt artikel 14 i förordningen har kommissionen eller de nationella myndigheterna rätt att utföra nödvändiga inspektioner hos företag och företagssammanslutningar, och företagen ska

bereda dem tillträde till företagets eller företagssammanslutningens lokaler, mark och transportmedel. Vidare har kommissionen eller de nationella myndigheterna också rätt att begära att företagets eller företagssammanslutningens företrädare eller medarbetare lämnar förklaringar till sakförhållanden eller dokument som har samband med föremålet för och syftet med inspektionen och registrera deras svar. I praktiken bedöms detta förfarande genomföras via intervjuer. Den som utför inspektionen eller biträder denne har i enlighet med artikel 14 i förordningen rätt att försegla samtliga företagslokaler, räkenskaper eller affärshandlingar under den tidsperiod och i den omfattning som krävs för inspektionen. Enligt artikel 14.7 i förordningen ska en medlemsstat på begäran av kommissionen på sitt eget territorium utföra inspektioner eller andra utredningsåtgärder enligt sin nationella rätt för att fastställa om det förekommer en utländsk subvention som snedvrider den inre marknaden. Andra granskningsåtgärder kan vara till exempel att begära uppgifter, intervjuer eller höranden i samband med inspektionen.

I 35–37 § i den gällande konkurrenslagen föreskrivs det om Konkurrens- och konsumentverkets behörighet att utföra inspektioner i anslutning till tillsynen över Finlands nationella konkurrensregler och EU:s konkurrensregler och om verkets skyldighet att utföra inspektioner och bistå kommissionen med inspektioner på begäran av kommissionen. Dessutom föreskrivs det i 37 § i konkurrenslagen om förfarandet vid inspektioner. Till innehållet finns avsevärda likheter mellan 35–37 § i konkurrenslagen och inspektionsrätten enligt artikel 14 i förordningen. Således bedöms den föreslagna utökningen av Konkurrens- och konsumentverkets behörighet även till den del utökningen gäller inspektioner i enlighet med förordningen inte påverka företagen mer än till ringa del.

Således bedöms konsekvenserna av propositionen för företagen vara ringa på grund av de höga tröskelvärdena för anmälan och det bedöms inkomma rätt få anmälningar som föranleder inspektioner av finländska företag, och dessutom väntas långt ifrån alla utredningar som kommissionen inleder vara förenade med inspektioner av företag.

I fråga om de faktiska konsekvenserna för företagen är det dock också av betydelse hur aktivt kommissionen kommer att utöva sin behörighet i fråga om inspektioner enligt artikel 14 eller granskningar på eget initiativ enligt artikel 9 i förordningen, som även kan gälla koncentrationer som underskrider tröskelvärdena för anmälan.

5.2.4 Konsekvenser för upphandlande enheter

Eftersom det i propositionen inte föreslås några nationella bestämmelser om de upphandlande enheternas skyldigheter enligt förordningen, hänför sig propositionens konsekvenser för de upphandlande enheterna endast till Konkurrens- och konsumentverkets roll som nationell kontaktpunkt vid informationsutbytet mellan kommissionen, de nationella myndigheterna och de upphandlande enheterna. Propositionen bedöms inte medföra någon extra administrativ börda för de upphandlande enheterna jämfört med en situation där saknas en nationell kontaktpunkt, och som helhet bedöms den administrativa bördan för upphandlande enheter som är föremål för begäran om information vara liten.

Enligt artikel 13.5 i förordningen ska medlemsstaterna förse kommissionen med all nödvändig information för att kunna fullgöra de uppgifter som den tilldelas genom förordningen. Dessutom ska en medlemsstat enligt artikel 35.1 på eget initiativ översända denna information till kommissionen, om medlemsstaten anser att en utländsk subvention eventuellt förekommer och att denna kan snedvrider den inre marknaden. Enligt propositionen föreslås begäran om information och informationsutbytet i de situationer där kommissionen inte känner till rätt nationell myndighet eller upphandlande enhet ske via Konkurrens- och konsumentverket.

Konkurrens- och konsumentverkets rätt att få uppgifter enligt förslaget innebär också att den upphandlande enheten trots sekretessbestämmelserna har rätt att med stöd av artiklarna 13.5 och 35.1 i förordningen lämna ut uppgifter och handlingar till Konkurrens- och konsumentverket, som sedan vidarebefordrar dem till kommissionen. Skyldigheten att lämna ut uppgifter via Konkurrens- och konsumentverket bedöms öka den administrativa bördan för de upphandlande enheterna endast i ringa grad, eftersom informationsutbytet mellan kommissionen och de upphandlande enheterna huvudsakligen torde ske via direkta kontakter mellan kommissionen och den upphandlande enheten i fråga. Konsekvenserna för de upphandlande enheterna kan dock ännu inte bedömas helt och hållet: i fråga om de faktiska konsekvenserna har det också betydelse hur aktivt kommissionen kommer att utöva sin behörighet avseende på begäran om information enligt artikel 13 i förordningen i situationer där kommissionen inte känner till vilken nationell upphandlande enhet som är den rätta.

6 Alternativa handlingsvägar

Eftersom bakgrunden till de föreslagna nationella bestämmelserna är en direkt tillämplig EU-förordning, kan som ett alternativ också bedömas en modell där nationella bestämmelser inte utfärdas om annat än medlemsstaternas skyldigheter i fråga om inspektioner. När det gäller inspektioner anses det i vilket fall som helst behövas nationell reglering för att en nationell myndighet ska vara medveten om och förpliktad att agera i fråga om de inspektionsskyldigheter som gäller medlemsstaterna enligt förordningen. Detta regleringsalternativ som endast gäller inspektioner skulle dock lämna öppen t.ex. frågan om hur man ska göra i fråga om kommissionens begäran om information och besvarandet av den exempelvis i situationer där förordningen endast hänvisar till medlemsstatens skyldighet och kommissionen inte känner till vilken aktör begäran om information ska sändas till i medlemsstaten. I denna modell föreskrivs således inte heller nationellt om rätten att få information trots sekretessbestämmelserna och om rätten att lämna ut information.

I fråga om offentliga upphandlingar lämnar detta alternativ hänvisningarna till förordningen som ålägger skyldigheter bl.a. för upphandlande enheter utanför de nationella bestämmelserna om upphandling. Den nya EU-regleringens syfte att nå tillämpningsobjekten kan tala för kompletterande nationella bestämmelser i fråga om skyldigheterna som förordningen ställer för upphandlande enheter. Å andra sidan gäller anmälningsskyldigheten i anslutning till upphandlingsförfaranden sannolikt endast ett mycket begränsat antal stora upphandlingar, som i allmänhet genomförs av stora och erfarna upphandlande enheter. Hur tröskelvärdena för anmälningsskyldigheten påverkar offentliga upphandlingar i Finland behandlas närmare i avsnitt 3.2.3.

Eftersom det nationella lagstiftningsbehovet i vilket fall som helst förblir begränsat, bedöms det inte i de alternativa handlingsvägarna i fråga om placeringen av bestämmelserna i lagstiftningen mer detaljerat alternativet att det för de nationella bestämmelser som kompletterar förordningen stiftas en helt ny lag.

Det är inte känt om och i vilken utsträckning förordningen förutsätter nationell reglering i andra medlemsländer. Enligt den uppfattning som fåtts under behandlingen i rådet förutsätter det nationella lagstiftningssystemet i största delen av medlemsstaterna åtminstone inte i någon betydande utsträckning nationell reglering. I några medlemsländer utreds behovet av lagstiftning. I Sverige blev en utredning (Promemoria, Nya bestämmelser i anslutning till konkurrensverket) klar i juli 2023, i vilken man kartlagt behoven av författningsändringar på nationell nivå till följd av föreliggande förordning och förordningen om digitala marknader ((EU) 2022/1925). Enligt ett av förslagen i utredningen ska Konkurrensverket i Sverige på begäran bistå kommissionen vid en platsundersökning enligt artikel 14.5 samt på begäran av kommissionen vidta undersökningar och andra utredningsåtgärder enligt artikel 14.7. Bestämmelser om detta och

om handräckning av Kronofogdemyndigheten ska föras in i den svenska konkurrenslagen. Därtill föreslås bland annat att Konkurrensverket ska vara kontaktpunkt enligt artikel 13.5 och 36.1. för de fall kommissionen saknar kännedom om vilken myndighet eller upphandlande enhet som kommissionen ska vända sig till med en begäran om information. Enligt utredningen krävs det inte att det lagstiftas särskilt om detta.

Enligt erhållna uppgifter bereder Nederländerna och kanske också Danmark nationell lagstiftning åtminstone i fråga om inspektioner.

6.1 Inspektioner

När det gäller inspektioner behövs det nationell reglering för att en nationell myndighet i Finland ska vara medveten om och förpliktad att agera i fråga om de inspektionsskyldigheter som gäller medlemsstaterna enligt förordningen. Konkurrens- och konsumentverket har den kompetens, de datatekniska verktyg och de befogenheter som behövs för inspektioner som grundar sig på konkurrensrätten antingen på basis av ett nationellt behov eller på begäran av kommissionen. Förfarandet vid inspektioner enligt förordningen motsvarar i stor utsträckning de inspektioner som Konkurrens- och konsumentverket utför med stöd av konkurrensreglerna. Även de granskade ärendena har beröringspunkter eftersom inspektionerna som görs både med stöd av förordningen och med stöd av konkurrensreglerna anknyter till konkurrens och eventuell snedvridning av konkurrensen. Av de nationella myndigheterna kan det bedömas att Konkurrens- och konsumentverket har de bästa förutsättningarna att bistå kommissionen med inspektioner enligt förordningen samt att på kommissionens begäran utföra inspektioner.

Under beredningen bedömdes det i vilken lag det är mest ändamålsenligt att ta in skyldigheterna som gäller Konkurrens- och konsumentverkets inspektioner. Alternativen som bedömdes var bland annat konkurrenslagen och lagen om Konkurrens- och konsumentverket. I 35 och 37 § i konkurrenslagen finns inspektionsbestämmelser och motsvarande bestämmelser måste tas in i den nationella lagstiftningen också med stöd av förordningen. Enligt 1 § i konkurrenslagen är syftet med lagen att skydda en sund och fungerande ekonomisk konkurrens mot skadliga konkurrensbegränsningar. Därtill föreskrivs det i paragrafen att det vid tillämpningen av lagen i synnerhet ska beaktas att marknadens verksamhetsbetingelser och friheten att idka näring skyddas så att också kunderna och konsumenterna kan dra nytta av konkurrensen. Konkurrenslagen gäller konkurrensrätten och förordningens samband med konkurrensrätten kan bedömas vara indirekt genom att förordningen handlar om fungerande konkurrens och lika villkor. Eftersom det i de bestämmelser som kompletterar förordningen föreslås att verket ska ha befogenheter och skyldigheter, vilket inte tydligt hör till konkurrensrätten, föreslås det att skyldigheten tas in i lagen om Konkurrens- och konsumentverket, som också innehåller verkets befogenheter i anslutning till konsumenträtten.

Utöver 2 § i lagen om Konkurrens- och konsumentverket innehåller också 1 § i förordningen om Konkurrens- och konsumentverket kompletterande bestämmelser om Konkurrens- och konsumentverkets uppgifter. Enligt 2 § i grundlagen ska all utövning av offentlig makt bygga på lag, och lag ska noggrant iaktas i all offentlig verksamhet. Utförande av inspektioner och bistående vid dem kan anses utgöra utövning av offentlig makt och därför är det skäl att föreskriva om inspektionsbefogenheten på lagnivå.

6.2 Informationsutbyte med kommissionen

I avsnitt 3.1.2 under rubriken som gäller nuläget behandlas informationsutbytet med kommissionen utifrån artiklarna i förordningen och den gällande nationella lagstiftningen. Artikel 13

gäller kommissionens begäran om information och artikeln är också tillämplig på kommissionens begäran om information som riktas till medlemsstaterna. Artikel 35 gäller kommunikation av information till kommissionen på eget initiativ och artikeln är likaså tillämplig även på medlemsstaterna. I båda artiklarna hänvisas det endast allmänt till medlemsstatens skyldighet utan att den nationella behöriga myndigheten eller någon annan aktör specificeras. De nationella myndigheter som berörs av kommissionens begäran om information till en medlemsstat kan inte på förhand definieras på ett uttömmande sätt. I samband med den nationella regleringen är det dock möjligt att fastställa via vilken nationell myndighet kommissionens begäran om information ska lämnas till rätt myndighet eller upphandlande enhet och via vilken de uppgifter som omfattas av medlemsstatens skyldighet att lämna uppgifter ska lämnas till kommissionen i situationer där det inte finns någon direkt förbindelse mellan kommissionen och den nationella myndigheten eller den upphandlande enheten och kommissionen inte känner till vem begäran om information ska riktas till i Finland.

I avsnitt 3.2.2 i bedömningen av nuläget ovan har det bedömts att det kan vara ändamålsenligt med en nationell bestämmelse som ger Konkurrens- och konsumentverket rätt att trots sekretessbestämmelserna av andra nationella myndigheter och upphandlande enheter få information med stöd av artiklarna 13.5 och 35.1 i förordningen och sända den vidare till kommissionen. I bedömningen av nuläget konstateras det att det också för tydlighetens skull kan vara ändamålsenligt att i den nationella lagen föreskriva om rätten att få uppgifter trots sekretessbestämmelserna. Detta är också i linje med 29 § i offentlighetslagen, enligt vilken huvudregeln är att en myndighet till en annan myndighet kan lämna ut uppgifter ur sekretessbelagda handlingar, om det i lag särskilt tagits in uttryckliga bestämmelser om rätten att lämna ut eller att få uppgifter. Vid bedömningen av behovet av och innehållet i nationella bestämmelser kan det också beaktas att kommissionen har förhållit sig positivt till tanken om en enda nationell kontaktpunkt i situationer där kommissionen inte känner till någon direkt nationell kontakt och det i förordningen endast hänvisas till medlemsstatens skyldighet.

Som alternativa nationella kontaktpunkter har man bedömt bl.a. Konkurrens- och konsumentverket samt arbets- och näringsministeriets funktion i anslutning till statligt stöd. Om Konkurrens- och konsumentverket är kontaktpunkt, är det möjligt att föreskriva om detta t.ex. i lagen om Konkurrens- och konsumentverket. Enligt 1 § i lagen om Konkurrens- och konsumentverket hör det till verkets ansvarsområde bl.a. att säkerställa att marknaden fungerar. Om kontaktpunkten däremot är arbets- och näringsministeriet, är det möjligt att föreskriva om saken t.ex. i statsunderstödslagen. Vid bedömningen bör det dock beaktas att lagen i enlighet med sitt namn endast gäller tillämpningen av EU:s regler om statligt stöd, inte den nu aktuella förordningen. I 1 § i statsrådets förordning om arbets- och näringsministeriet (1024/2007) föreskrivs det om ministeriets uppgifter. Till ministeriets uppgifter hör bl.a. offentliga företagsstöd och företagstjänster enligt 6 punkten i den paragrafen samt reglering av näringsverksamhet, främjande av marknadens funktion och konkurrens, behandling av frågor som rör den inre marknaden, offentlig upphandling samt övervakning av statligt stöd för Europeiska unionens räkning. EU-förordningen och informationsutbytet enligt den har ett visst samband med de uppgifter som avses i 1 § 12 punkten i den nationella förordningen.

Eftersom den nationella kontaktpunkten närmast är en teknisk kontaktpunkt för förmedling av begäranden om information och uppgifter mellan kommissionen och Finland och kontaktpunkten t.ex. inte bearbetar eller kontrollerar innehållet i den information som sänds, har kompetensen som anknyter till statligt stöd, koncentrationer eller offentlig upphandling hos den kontaktpunkt som väljs inte någon avgörande betydelse. Den nationella kontaktpunkten ska inte vara en allmän nationell rådgivare i substansfrågor som gäller tillämpningen av förordningen, eftersom kommissionen ensam tillämpar förordningen. När Konkurrens- och konsumentverket är nationell kontaktpunkt för det informationsutbyte som hänförs till förordningen, får verket

inte använda de uppgifter som verket fått kännedom om med stöd av förordningen vid undersökning av konkurrens- och upphandlingstillsynsärenden.

Konkurrens- och konsumentverkets uppgifter i anslutning till säkerställandet av marknadens funktion och främjandet av konkurrensen samt tillsynen över företagsförvärv, upphandling och neutralitet har ett indirekt samband med förordningens syfte och uppgifter. Arbets- och näringsministeriet samordnar för sin del genomförandet av EU:s regler om statligt stöd i Finland. Ministeriet har bland annat till uppgift att konsultera stödmyndigheterna och anmäla statligt stöd till Europeiska kommissionen, samordna klagomål mellan stödmyndigheten och kommissionen, svara för beredningen av den nationella lagstiftning som EU:s regler om statligt stöd förutsätter samt delta i utvecklandet av regleringen i EU-organen och delta i annat internationellt samarbete. Förordningens syfte och dess regler om utländska stöd har samband med EU:s regler om statligt stöd och genomförandet av dem. Till både ämbetsverkets och ministeriets ansvarsområde hör också konkurrenspolitiken, som bland annat syftar till en effektiv konkurrens, en fungerande marknad samt jämlika konkurrensförhållanden. Den tekniska kontaktpunkten lämpar sig på grund av sin karaktär bättre på ämbetsverksnivå än på ministerienivå.

Bestämmelser om den nationella kontaktpunktens rätt att få information främjar också de upphandlande enheternas medvetenhet om sin skyldighet att lämna uppgifter.

6.3 Offentliga upphandlingsförfaranden

I fråga om förordningens bestämmelser om offentliga upphandlingsförfaranden har följande alternativa handlingsvägar bedömts:

- 1) det föreskrivs inte om skyldigheterna enligt förordningen i den nationella upphandlingslagstiftningen,
- 2) i upphandlingslagen och försörjningslagen hänvisas det till förordningen och dess skyldigheter som gäller upphandlande enheter,
- 3) bestämmelser om förordningens skyldigheter som gäller upphandlande enheter tas in i de paragrafer i upphandlingslagen och försörjningslagen som hänför sig till varje skede i upphandlingsprocessen, eller
- 4) bestämmelser om de upphandlande enheternas skyldigheter tas in i ett nytt kapitel i upphandlingslagen, där förordningens skyldigheter som gäller upphandlande enheter samlas.

Det som talar för alternativ 1, dvs. att inte föreskriva om skyldigheterna, är att det är fråga om en direkt tillämplig EU-förordning och det råder ingen oklarhet om att förordningen gäller upphandlande enheter, till skillnad från när skyldigheterna enligt förordningen riktas allmänt till medlemsstaterna. För alternativ 1 talar också det att i synnerhet större upphandlande enheter i princip är vana vid att beakta och vid behov tillämpa direkt tillämplig EU-lagstiftning utan att det hänvisas till dessa i den nationella lagstiftningen. Dessutom innehåller den nationella lagstiftningen ett flertal skyldigheter som också gäller upphandlande enheter och som det inte hänvisas till separat i upphandlingslagen eller försörjningslagen. Alternativ 1 främjar inte medvetenheten hos upphandlande enheter och företag som deltar i upphandlingsförfaranden om skyldigheterna enligt förordningen, men det är möjligt att öka medvetenheten om skyldigheterna enligt förordningen genom riktad kommunikation utöver den kommunikation från kommissionen och den nationella kommunikation som redan har genomförts.

Alternativ 2, dvs. hänvisningar till förordningen och skyldigheterna i den i upphandlingslagarna, ökar sannolikt de upphandlande enheternas medvetenhet om skyldigheterna enligt förordningen jämfört med alternativ 1. Dessutom är det fråga om en författningstekniskt enkel metod som bevarar den nuvarande systematiken i upphandlingslagen. I hänvisningen till de upphandlande enheternas skyldigheter kan nämnas artiklarna 28.6, 29.3, 29.4, 29.7, 31.2 och 32.6 i förordningen. Det kan dock bedömas att enbart en hänvisning till skyldigheterna enligt förordningen inte i någon betydande grad ökar de upphandlande enheternas och företagens medvetenhet om innehållet i skyldigheterna enligt förordningen jämfört med användningen av andra kommunikationsmetoder i anknytning till att man låter bli att föreskriva om skyldigheterna i enlighet med alternativ 1.

I alternativ 3, dvs. att det föreskrivs om skyldigheterna enligt förordningen i paragraferna som gäller varje skede i upphandlingsprocessen, är det positiva för de upphandlande enheterna att skyldigheterna enligt förordningen tydligare kopplas till varje relevant skede i upphandlingsprocessen. I detta alternativ ingår konstaterandet av skyldigheterna enligt förordningen i några gällande paragrafer i upphandlingslagen och sannolikt i åtminstone en ny paragraf. I detta alternativ är skyldigheterna som gäller upphandlande enheter enligt förordningen i större utsträckning utskrivna än till exempel i alternativ 2. Det skulle dock vara något svårare att få en helhetsbild av de skyldigheter som gäller de upphandlande enheterna enligt förordningen än i alternativ 4, och dessutom skulle alternativ 4 sannolikt vara bättre med tanke på bevarandet av systematiken och konsekvensen i upphandlingslagen, också med beaktande av att förordningens skyldigheter i anslutning till anmälningar endast gäller ett begränsat antal upphandlingsprocesser.

För alternativ 4, dvs. ett separat nytt kapitel, talar förutom det att det ökar de upphandlande enheternas och delvis också anbudsgivarnas medvetenhet också det att de skyldigheter som gäller upphandlande enheter enligt förordningen skulle finnas i ett kapitel i upphandlingslagen i de begränsade fall där skyldigheterna enligt förordningen gäller upphandlande enheter. Då förblir de övriga allmänt tillämpliga kapitlen och paragraferna i upphandlingslagen oförändrade och konsekventa helheter.

Vid bedömningen av alternativen bör det beaktas att kommissionen har exklusiv behörighet att tillämpa förordningen och att det i den nationella lagstiftningen inte kan ges nationella tolkningar eller anvisningar om tillämpningen av förordningens artiklar som går längre än förordningen.

Vid bedömningen av alternativen kan som faktorer som ökar de upphandlande enheternas och anbudsgivarnas medvetenhet och förutsägbarheten beaktas kommissionens första genomförandeförordning och den bifogade anmälningssblanketten som gäller upphandlingar samt andra genomförandeförordningar om offentliga upphandlingsförfaranden som eventuellt utfärdas i fortsättningen. De ändringsbehov i anslutning till anmälningen av upphandlingar som följer av förordningen beaktas i utvecklingen av konkurrensutsättningstjänsten för offentlig upphandling HILMA som en del av eForms-reformen som gäller anmälning av upphandlingar. Därtill kommer kommissionen att ge preliminära förtydliganden om bedömningen av snedvridning i samband med offentliga upphandlingsförfaranden inom ett år från det att tillämpningen inleddes och anvisningar senast den 12 januari 2026.

7 Remissvar

Under remissbehandlingen som var öppen för alla begärde arbets- och näringsministeriet utlåtanden om utkastet till proposition av 23 specifika instanser.

Utlåtanden lämnades av 12 instanser. Utlåtanden lämnades av Företagarna i Finland, Finlands näringsliv, inrikesministeriets polisavdelning, Konkurrens- och konsumentverket, kommunikationsministeriet, Trafikledsverket, Hansel Ab, utrikesministeriet, Kommunförbundet, Helsingfors stad, justitieministeriet och Finlands Advokatförbund.

Remissinstanserna understödde de grundläggande lösningar som propositionsutkastet föreslår som nationell lagstiftning som kompletterar förordningen. I utlåtandena understöddes inrättandet av en nationell kontaktpunkt samt att Konkurrens- och konsumentverket ska vara en sådan kontaktpunkt. Det understöddes också att man föreskriver att Konkurrens- och konsumentverket i Finland sköter de uppgifter i anslutning till inspektioner som avses i förordningen.

Några utlåtanden tog inte ställning till de egentliga substansfrågorna, men tog ställning till frågor som direkt eller endast indirekt hänför sig till utkastet till proposition. Utkastet till proposition fick till största delen positiv respons och endast ett eller två utlåtanden innehöll kritik mot de föreslagna formuleringarna i utkastet till proposition. I vissa utlåtanden tog man också ställning till den gällande direkt tillämpliga förordningen och till kommissionens kommande anvisningar i anslutning till den och tillämpningen, vilka inte kan påverkas genom den nationella lagstiftningsprocessen.

Utrikesministeriet ansåg i sitt utlåtande att förslagen till ändring av den nationella lagstiftningen är ändamålsenliga och motiverade.

Inrikesministeriets polisavdelning understödde propositionen. I utlåtandet konstaterades det att regeringspropositionen sannolikt inte kommer att påverka antalet handräckningar som polisen ger annat än med högst några prestationer på årsnivå och att konsekvenserna för polisverksamheten således är rätt små.

Kommunikationsministeriet ansåg att propositionen som helhet är väl utarbetad och behövlig. Enligt ministeriet är Konkurrens- och konsumentverket ett motiverat val som central kontaktpunkt och verkets roll i inspektionerna är motiverad. Ministeriet ansåg det vara bra att Trafikledsverket, som är en mycket betydande upphandlare i Finland, hördes vid beredningen. Ministeriet ansåg det viktigt att de upphandlande enheterna informeras om skyldigheterna enligt förordningen för att det inte ska uppstå problem vid tillämpningen av förordningen. Enligt utlåtandet är det med tanke på företagen och den praktiska tillämpningen av förordningen viktigt att kommissionen ger anvisningar tidigare än 2026.

Justitieministeriet konstaterade i sitt utlåtande att man ännu bör sträva efter att förtydliga det föreslagna 7 b § 1 mom. som gäller inspektioner som utförs på begäran av kommissionen samt specialmotiveringen till det genom att precisera hänvisningen till konkurrenslagen så att den tydligt riktas till de bestämmelser som blir tillämpliga i detta sammanhang. Därtill kan hänvisningen för närvarande inte anses innefatta även bestämmelsen om påföljdsavgift. Om tanken är att också konkurrenslagens bestämmelse om påföljdsavgift ska tillämpas, måste det föreskrivas noggrant och exakt om en påföljdsavgift av straffkaraktär. I fråga om 7 c §, som gäller informationsutbyte, konstateras det i utlåtandet att det i motiveringen till lagstiftningsordningen på tillbörligt sätt har konstaterats att bestämmelserna om rätten att få uppgifter är väsentliga med tanke på 10 § i grundlagen. I utlåtandet föreslås dock kompletteringar som förtydligar motiveringen till lagstiftningsordningen. I justitieministeriets utlåtande konstateras det att ministeriets tjänstemän har konsulterats vid beredningen av utkastet.

Konkurrens- och konsumentverket konstaterade att verket inte har något att anmärka på utkastet till proposition. Enligt verket kan det vara nödvändigt att bedöma de nationella konsekvenserna

för myndigheterna redan 1–2 år efter ikraftträdandet av den nationella lagen i stället för de 2–3 år som nämns i utkastet till proposition.

Trafikledsverket understödde de föreslagna lagändringarna. Trafikledsverket understödde inrättandet av en nationell kontaktpunkt och ansåg det motiverat att Konkurrens- och konsumentverket blir nationell kontaktpunkt. Dessutom ansågs de befogenheter och skyldigheter som föreslås för Konkurrens- och konsumentverket vara ändamålsenliga. Trafikledsverket ansåg det också vara ändamålsenligt att det inte föreskrivs nationellt om skyldigheterna enligt förordningen i upphandlingslagstiftningen, eftersom kommissionen har exklusiv behörighet att tillämpa förordningen, och nationella ställningstaganden till tolkning eller tillämpningsanvisningar som går längre än förordningen inte kan utfärdas i den nationella lagstiftningen. Trafikledsverket konstaterade dessutom att det tror att de upphandlande enheter som omfattas av förordningens tillämpningsområde har goda förutsättningar att tillämpa förpliktande bestämmelser som inte ingår i upphandlingslagen.

Finlands näringsliv understödde att det utses en nationell kontaktpunkt i Finland och att kontaktpunkten finns på ämbetsverksnivå. Konkurrens- och konsumentverket ansågs vara ändamålsenligt för uppgiften i fråga. I utlåtandet understöddes det att det inte föreslås några nationella bestämmelser om de skyldigheter som förordningarna medför för de upphandlande enheterna. I utlåtandet ansågs det vara bra att man i avgörandet har hört de största upphandlande enheterna, som har bedömt att det inte finns något behov av reglering. Enligt utlåtandet är det genuint möjligt att bedöma den arbetsmängd och andra konsekvenser som orsakas Konkurrens- och konsumentverket först några år efter att förordningen börjat tillämpas och således kan konsekvensbedömningen i utkastet anses vara tillräcklig och ändamålsenlig. Finlands näringsliv fäste dock uppmärksamhet vid att de måttfulla tilläggsuppgifter som verkställigheten av förordningen medför för verket inte får försvaga verkets övriga uppgifter. Enligt utlåtandet är terminologin i förordningen och kommissionens framtida tillämpningspraxis förknippad med vissa oklarheter och osäkerhetsfaktorer, men det är inte ändamålsenligt att göra några betydande ändringar i regleringen på nationell nivå.

Företagarna i Finland understödde propositionen. I utlåtandet ansågs det ändamålsenligt att bestämmelser om skyldigheten att bistå kommissionen utfärdas på nationell nivå. Dessutom ansågs det motiverat att Konkurrens- och konsumentverket blir nationell kontaktpunkt och att verket ges befogenheter som täcker skyldigheterna att utföra inspektioner enligt förordningen och bistå kommissionen. Det ansågs också motiverat att Konkurrens- och konsumentverket trots sekretessbestämmelserna ges rätt att av andra myndigheter och upphandlande enheter få information med stöd av förordningen och att vidarebefordra informationen till kommissionen.

Hansel Ab hade inget att anmärka på inrättandet av en nationell kontaktpunkt. Hansel önskade att det i motiveringen till lagen eller i de nationella anvisningarna klargörs om den tekniska kontaktpunkten har en roll när det gäller att lämna kommissionen information om upphandlingsförfaranden enligt artikel 30 i förordningen. Hansel Ab understödde förslaget att det inte ska föreskrivas om skyldigheterna i anslutning till upphandling i upphandlingslagen. I anslutning till den gällande direkt tillämpliga förordningen konstaterade Hansel Ab att skyldigheterna i anslutning till upphandlingsförfarandena ökar den administrativa bördan hos upphandlande enheter och företag, även om skyldigheterna enligt förordningen endast gäller upphandlingar av högt värde. Hansel ansåg att de upphandlande enheternas ställning enligt förordningen som verkställare av kommissionens beslut är problematisk.

Kommunförbundet understödde de föreslagna ändringarna. Kommunförbundet understödde inrättandet av en nationell kontaktpunkt och ansåg det motiverat att Konkurrens- och konsument-

verket blir kontaktpunkt. I utlåtandet ansågs det vara positivt att verket ges befogenhet och skyldighet att utföra inspektioner enligt förordningen på kommissionens begäran och skyldighet att bistå vid kommissionens inspektioner i Finland. Likaså ansågs det motiverat att verket trots sekretessbestämmelserna får rätt att få information enligt förordningen av andra myndigheter och upphandlande enheter samt att sända informationen vidare till kommissionen. Kommunförbundet ansåg det vara viktigt att verket inte får använda den information som det fått på detta sätt för andra ändamål än för att tillgodose kommissionens rätt att få information enligt förordningen.

Helsingfors stad understödde det föreslagna alternativet att förordningen inte kompletteras med ny nationell upphandlingslagstiftning. Enligt utlåtandet är EU-förordningen direkt tillämplig lagstiftning i medlemsstaterna och både de upphandlande enheternas och anbudsgivarnas skyldigheter framgår tillräckligt tydligt av förordningen. Dessutom kommer de ändringsbehov i anslutning till annonseringen av upphandlingar som följer av förordningen att beaktas i utvecklingen av konkurrensutsättningstjänsten för offentlig upphandling HILMA som en del av eForms-reformen som gäller annonsering av upphandlingar, och kommissionen har meddelat att den ger tillämpningsanvisningar i anslutning till förordningen.

I Advokatförbundets utlåtande tog man inte ställning till de grundläggande förslagen i utkastet till proposition, dvs. att Konkurrens- och konsumentverket ges till uppgift att sköta uppgifter i anslutning till inspektioner enligt förordningen och att verket ska vara nationell kontaktpunkt i fråga om begäranden om information, om kommissionen inte känner till den rätta nationella myndigheten eller upphandlande enheten. Enligt utlåtandet har det i propositionen inte föreskrivits om besvärsmått för dem som är föremål för Konkurrens- och konsumentverkets inspektionsåtgärder eller för dem som verkets informationsutbyte gäller. Enligt utlåtandet äventyrar denna brist rättsskyddet för dem som är föremål för åtgärderna.

7.1 Beaktande av remissvaren

Utifrån Hansel Ab:s utlåtande har det i specialmotiveringen till 7 c §, som gäller informationsutbyte, lagts till ett förtydligande om att ”exempelvis i situationer enligt artikel 30 förmedlas informationen mellan den upphandlande enheten och kommissionen inte via den nationella kontaktpunkten”.

Utifrån justitieministeriets utlåtande har man kompletterat motiveringen till lagstiftningsordningen för 7 c §, som gäller informationsutbyte och den nationella kontaktpunkten, och lagt till specialmotiveringen vissa förtydligande konstateranden som nämns i andra punkter i propositionen. I fråga om den påföljdsavgift som avses i 37 a § i konkurrenslagen, som gäller överträdelse av förfarandebestämmelserna, har man under den fortsatta beredningen vidare utrett den nationella och/eller kommissionens befogenhet att vidta sanktionsåtgärder i en situation där kommissionen med stöd av förordningen ber en medlemsstat göra en inspektion och ett företag eller en företagssammanslutning bryter mot förfarandebestämmelserna vid inspektionen. I utkastet till proposition har hänvisningen till 37 a § i konkurrenslagen strukits, eftersom kommissionen utifrån erhållna uppgifter enligt den föreslagna uppfattningen har möjlighet att påföra böter för överträdelse av förfarandebestämmelserna förutom när Konkurrens- och konsumentverket på kommissionens begäran bistår kommissionen vid en inspektion även i en situation där Konkurrens- och konsumentverket utför inspektionen på kommissionens begäran. Om det senare framgår att det finns brister i befogenheten att påföra böter för överträdelse av förfarandebestämmelserna, kan ärendet bedömas på nytt på nationell nivå.

Advokatförbundets utlåtande anses inte ge anledning att ändra paragraferna eller motiveringen i utkastet till proposition. I förbundets utlåtande hänvisas det till att det i propositionen inte

föreskrivs om besvärsmätt bland annat för dem som berörs av Konkurrens- och konsumentverkets informationsutbyte. Konkurrens- och konsumentverket är dock inte den som begär informationen och fastställer inte den information som begäran gäller och fattar inte heller i ärendet något beslut som besvärsmätten skulle kunna gälla. Enligt förslaget kan verket inte heller i sitt eget tillsynsarbete använda den information som kommissionen behöver och som fås på detta sätt. Verket ska däremot vara vidareförmedlare av kommissionens begäran om information till Finland enligt artikel 13.5 i den direkt tillämpliga förordningen, i situationer där kommissionen inte känner till den rätta nationella myndighet eller upphandlande enhet som lämpar sig som mottagare av begäran om information. Kommissionen är den som begär information och kommissionens rätt att få information är mycket omfattande i enlighet med artiklarna 13 och 35 i förordningen. Det finns inga grunder för att koppla besvärsmätt till Konkurrens- och konsumentverkets funktion som kontaktpunkt, eftersom kommissionen är den som begär information. Om kommissionen känner till vilken aktör i Finland den behöver information av, kan den skicka begäran om information direkt till denna aktör på det sätt som konstateras i motiveringen.

Åtgärder enligt den direkt tillämpliga förordningen får överklagas på det sätt som anges i förordningen. Enligt förordningen kan alla akter som antas av kommissionen enligt förordningen prövas av unionens domstol i enlighet med artikel 263 i EUF-fördraget. Besvärsmätten i fråga om inspektioner enligt förordningen som kommissionen beslutat om bestäms således utifrån EU-rätten. Enligt artikel 14.3 i förordningen ska företaget eller företagssammanslutningen gå med på inspektioner som beordrats genom ett beslut av kommissionens. Enligt punkten ska utövandet av inspektionsbefogenheterna åtföljas av ett kommissionsbeslut som bland annat anger rätten att få beslutet prövat av unionens domstol i enlighet med artikel 263 i EUF-fördraget.

Enligt 49 a § i konkurrenslagen får Konkurrens- och konsumentverkets beslut inte överklagas särskilt genom besvär när ärendet gäller förrättande av inspektion enligt 35 §. I propositionen föreslås inga nationella möjligheter att söka ändring i fråga om inspektioner som utförs på kommissionens initiativ, och sådana förekommer inte heller vid inspektioner enligt konkurrensrätten.

Enligt kommunikationsministeriets utlåtande är det med tanke på företagen och den praktiska tillämpningen av förordningen viktigt att kommissionen ger anvisningar tidigare än 2026. I fråga om denna anmärkning kan det konstateras att arbets- och näringsministeriet delar åsikten och har både under och efter behandlingen i rådet strävat efter att bidra till att kommissionen så snabbt som möjligt ger förtydligande anvisningar. Handlingar från kommissionen som kompletterar och förtydligar förordningens innehåll, såsom bl.a. anvisningar, genomförandeförordningen och anmälningsblanketter samt tidsplanerna för dem, behandlas bland annat i avsnittet om förordningens huvudsakliga innehåll.

8 Specialmotivering

8.1 Lag om Konkurrens- och konsumentverket

7 b §. *Inspektioner enligt förordningen om utländska subventioner.* Enligt förslaget fogas till lagen om Konkurrens- och konsumentverket ett nytt 1 a kap. Det nya kapitlet om uppgifter enligt förordningen om utländska stöd innehåller två nya paragrafer. I den nya 7 b § föreskrivs det med stöd av artikel 14.5, 14.6 och 14.7 i förordningen om Konkurrens- och konsumentverkets skyldighet att på begäran av kommissionen utföra inspektioner enligt förordningen i Finland och om verkets skyldighet att bistå kommissionen vid inspektioner som kommissionen utför i Finland med stöd av förordningen. I 1 mom. föreslås bestämmelser om inspektioner som utförs i Finland på begäran av kommissionen och på vilka de nationella bestämmelserna om

inspektionsförfaranden ska tillämpas. I 2 mom. föreslås bestämmelser om *bistående* vid kommissionens inspektioner i Finland.

Artikel 14 behandlar inspektioner inom unionen. Enligt artikeln får kommissionen utföra nödvändiga inspektioner hos företag och företagssammanslutningar för att fullgöra sina uppgifter enligt förordningen. Således gäller rätten att utföra inspektioner fullgörandet av alla uppgifter enligt förordningen. Artikel 16 föreskriver om följderna av bristande samarbete om ett företag som är föremål för utredning vägrar att gå med på en inspektion av kommissionen. Artikel 17 föreskriver om möjligheten att ålägga böter eller viten bland annat i situationer där ett företag eller en företagssammanslutning vägrar att gå med på inspektioner eller bryter förseglingar som anbringats i samband med inspektionen.

Artikel 15 föreskriver om inspektioner utanför unionen som omfattas av andra villkor än inspektioner inom unionen. Medlemsstaternas skyldigheter gäller endast inspektioner inom unionen.

Bestämmelser om inspektioner i anslutning till tillsynen över Finlands nationella konkurrensregler och EU:s konkurrensregler finns i 35–37 § i konkurrenslagen. Förordningen möjliggör inte inspektioner i utrymmen som används för boende av permanent natur på det sätt som konstateras tidigare i propositionen. Således blir konkurrenslagens 36 § om inspektioner i andra lokaler än näringsidkares affärslokaler inte tillämplig ens i fråga om inspektioner som utförs på kommissionens begäran.

I 1 mom. föreskrivs det enligt förslaget att Konkurrens- och konsumentverket på begäran av kommissionen ska utföra inspektioner i en näringsidkares lokaler i enlighet med artikel 14.7 i förordningen med iakttagande av konkurrenslagens förfaranderegler om inspektioner i näringsidkares affärslokaler.

I artikel 14.7 i förordningen föreskrivs att en medlemsstat på begäran av kommissionen ska på sitt eget territorium utföra inspektioner eller andra utredningsåtgärder enligt sin nationella rätt för att fastställa om det förekommer en subvention som snedvrider den inre marknaden. Andra utredningsåtgärder kan vara till exempel att begära uppgifter eller höranden i samband med inspektionen.

Enligt 35 § i konkurrenslagen är Konkurrens- och konsumentverket skyldigt att på begäran av Europeiska kommissionen förrätta inspektioner så som föreskrivs i Europeiska unionens rättsakter. Enligt artikel 22 i genomförandeförordningen om konkurrensregler 1/2003 ska medlemsstaternas konkurrensmyndigheter på kommissionens begäran utföra inspektioner. Enligt artikel 22 ska de tjänstemän hos medlemsstaternas konkurrensmyndigheter som har till uppgift att genomföra inspektionerna samt de tjänstemän som bemyndigats eller utsetts av dem utöva sina befogenheter i enlighet med nationell lagstiftning. Således tillämpas konkurrenslagens förfarandebestämmelser på inspektioner i Finland som hänför sig till konkurrensrätten och som görs på kommissionens begäran. Också vid inspektioner enligt den aktuella förordningen som utförs på begäran av kommissionen tillämpas förfarandereglerna för inspektioner enligt konkurrenslagen. Konkurrenslagens 35 och 37 § som behandlas nedan lämpar sig således också för situationer där Konkurrens- och konsumentverket på kommissionens begäran utför en inspektion enligt förordningen.

Konkurrenslagens 35 § gäller inspektioner i näringsidkares affärslokaler och enligt paragrafen har behöriga tjänstemän vid Konkurrens- och konsumentverket rätt att förrätta alla behövliga inspektioner i de affärs- och lagerlokaler samt av markområden och fordon som en näringsidkare har i sin besittning för att övervaka att konkurrenslagen och de bestämmelser som utfärdats

med stöd av den följs samt för att bedöma företagsförvärv. Enligt bestämmelsen får Konkurrens- och konsumentverket företa granskning av tillfälliga kopior av data i sina egna lokaler.

I 37 § i konkurrenslagen, som gäller förfarandet vid inspektioner, föreskrivs bl.a. att för inspektioner ska näringsidkare och sammanslutningar av näringsidkare ge tjänstemän eller personer som dessa bemyndigat tillträde till affärs- och lagerlokaler, markområden och fordon som de har i sin besittning.

De tjänstemän som förrättar inspektion har också rätt att oberoende av lagringsmediet granska och ta kopior av näringsidkarnas och sammanslutningarnas affärskorrespondens, bokföring, dataregistreringar och andra handlingar och data som kan ha betydelse för tillsynen över efterlevnaden av konkurrenslagen. Vidare föreskrivs det att de tjänstemän som förrättar inspektion har rätt att av samtliga företrädare för och anställda hos näringsidkaren eller sammanslutningen av näringsidkare kräva utredningar av fakta och handlingar som har samband med föremålet för och ändamålet med inspektionen och protokollföra de svar som har erhållits. Befogenheterna i anslutning till inspektioner enligt konkurrenslagen motsvarar befogenheterna enligt artikel 14.2 i förordningen.

Enligt förslaget föreskrivs det i 2 mom. att Konkurrens- och konsumentverket på begäran av kommissionen ska bistå kommissionen vid inspektionen i enlighet med artikel 14.5 i EU-förordningen. I fråga om handräckning hänvisar paragrafen till 9 kap. 1 § i polislagen.

När kommissionen utför en inspektion på basis av artikel 14.5 har de personer som bistår kommissionen befogenheter enligt artikel 14.2 i förordningen. Enligt den punkten har de tjänstemän som bemyndigats att utföra inspektionen rätt att bereda sig tillträde till företagets alla lokaler, marker och transportmedel, att granska räkenskaper, att få tillgång till all information som är tillgänglig för den enhet som är föremål för inspektionen samt rätt att göra kopior av räkenskaper och handlingar. Därtill har tjänstemannen rätt att begära att företagets företrädare eller medarbetare lämnar förklaringar som har samband med föremålet för inspektionen och registrera deras svar samt rätt att försegla företagets lokaler och räkenskaper under den tidsperiod och i den omfattning som krävs för inspektionen. När Konkurrens- och konsumentverket biträder vid en inspektion som kommissionen utför i Finland, tillämpas på inspektionen de förfaranderegler i förordningen som gäller kommissionens inspektioner. I fråga om de tillämpliga förfarandereglerna motsvarar detta 35 § i konkurrenslagen, enligt vilken Konkurrens- och konsumentverket biträder kommissionen vid inspektioner så som föreskrivs i Europeiska unionens rättsakter. Om ett företag bryter mot förfarandebestämmelserna som hänför sig till inspektioner och som anges i artikel 17.1 i förordningen vid en inspektion som kommissionen utför i Finland och där Konkurrens- och konsumentverket bistår kommissionen, kan kommissionen ålägga företaget böter med stöd av artikel 17.

I artikel 14.6 i förordningen föreskrivs det att om de tjänstemän eller andra medföljande personer som kommissionen bemyndigat konstaterar att ett företag eller en företagssammanslutning motsätter sig en inspektion i den mening som avses i artikel 14, ska den medlemsstat på vars territorium inspektionen äger rum ge dem nödvändigt bistånd och, när det är lämpligt, begära handräckning av polisen eller annan motsvarande verkställande myndighet, för att de ska kunna utföra sin inspektion.

Enligt 9 kap. 1 § 1 mom. i polislagen ska polisen på begäran ge andra myndigheter handräckning, om så föreskrivs särskilt. Dessutom föreskrivs det i momentet att polisen ska ge andra myndigheter handräckning också för fullgörande av en lagstadgad tillsynsskyldighet, om den myndighet som begär handräckning hindras i sin tjänsteutövning. Eftersom det i föreliggande

proposition föreskrivs om Konkurrens- och konsumentverkets skyldighet att bistå kommissionen vid inspektioner, är polisen skyldig att ge verket handräckning för fullgörandet av verkets lagstadgade tillsynsskyldighet, om verket förhindras att utföra uppgiften. Därför behöver det i lagen om Konkurrens- och konsumentverket inte föreskrivas separat om Konkurrens- och konsumentverkets rätt att få handräckning av polisen. Det föreslås dock att det i momentet för tydlighetens skull tas in en informativ hänvisning till ovan beskrivna bestämmelse i 9 kap. 1 § 1 mom. i polislagen.

I paragrafen föreskrivs således på motsvarande sätt som i konkurrenslagens inspektionsbestämmelser att bestämmelser om polisens skyldighet att ge handräckning finns i 9 kap. 1 § i polislagen (872/2011). Begäran om handräckning görs vid behov av Konkurrens- och konsumentverket.

7 c §. Informationsutbyte enligt förordningen om utländska subventioner. I paragrafen föreskrivs det om Konkurrens- och konsumentverkets roll som nationell kontaktmyndighet och om verkets rätt att trots sekretessbestämmelserna av andra nationella myndigheter och upphandlande enheter få den information som avses i artiklarna 13.5 och 35.1 i förordningen och att vidarebefordra informationen till kommissionen. I paragrafen föreskrivs det således via vilken nationell myndighet kommissionens begäran om information ska förmedlas i Finland och via vilken myndighet uppgifter som omfattas av Finlands informationsskyldighet kan lämnas till kommissionen i situationer där kommissionen inte känner till vilken nationell myndighet eller upphandlande enhet enligt 3 mom. en begäran om information ska riktas till.

Artikel 13, som gäller kommissionens begäran om information, är direkt tillämplig förutom på begäran om information till företag även på kommissionens begäran om information till medlemsstaterna. Enligt artikel 13.5 ska medlemsstaterna förse kommissionen med all nödvändig information för att kunna fullgöra de uppgifter som den tilldelas genom förordningen. Kommissionen kan således begära all information som är nödvändig för att kommissionen ska kunna utföra sina uppgifter enligt förordningen. Begäran om information kan också gälla affärshemligheter och annan icke-offentlig information.

Artikel 35 gäller kommunikation av information till kommissionen på eget initiativ och artikeln är likaså tillämplig på medlemsstaterna. I artikel 35.1 i förordningen föreskrivs att om en medlemsstat anser att en utländsk subvention eventuellt förekommer och att denna kan snedvrída den inre marknaden, ska den översända denna information till kommissionen. På grundval av den informationen får kommissionen besluta att inleda en preliminär granskning enligt artikel 10 eller begära en anmälan enligt artikel 21.5 eller 29.8, dvs. begära att en koncentration eller ett upphandlingsförfarande anmäls, trots att tröskelvärdena för anmälan inte uppfylls.

I artiklarna 13 och 35 hänvisas det endast allmänt till medlemsstatens skyldighet utan att den nationella behöriga myndigheten eller någon annan aktör specificeras.

I 1 mom. föreskrivs enligt förslaget att bestämmelser om Europeiska kommissionens rätt att få information på grundval av en begäran om information finns i artikel 13 i förordningen. Artikel 13 gäller kommissionens begäran om information i allmänhet och artikel 13.5 medlemsstaternas skyldighet att förse kommissionen med all nödvändig information för att den ska kunna fullgöra sina uppgifter enligt förordningen.

I 2 mom. föreskrivs enligt förslaget att Konkurrens- och konsumentverket är nationell kontaktmyndighet i fråga om artikel 13.5 i EU-förordningen i situationer där kommissionen inte känner till vilken nationell myndighet eller upphandlande enhet enligt 3 mom. en begäran om information ska riktas till. Konkurrens- och konsumentverket är också kontaktmyndighet i fråga om

artikel 35.1 i EU-förordningen som gäller lämnande av uppgifter på eget initiativ, i situationer där någon annan nationell myndighet eller en upphandlande enhet som avses i 3 mom. inte lämnar uppgifterna eller handlingarna direkt till kommissionen.

De nationella myndigheter eller upphandlande enheter som berörs av kommissionens begäran om information till en medlemsstat kan inte på förhand definieras på ett uttömmande sätt. Därför föreslås det i paragrafen bestämmelser om via vilken nationell myndighet kommissionens begäran om information ska förmedlas i Finland och uppgifter som omfattas av Finlands informationsskyldighet ska lämnas till kommissionen i situationer där kommissionen inte känner till rätt nationell myndighet eller upphandlande enhet.

I 3 mom. föreskrivs det enligt förslaget att Konkurrens- och konsumentverket trots sekretessbestämmelserna har rätt att av andra myndigheter, av upphandlande enheter enligt 5 § i upphandlingslagen och av upphandlande enheter enligt 5 § i försörjningslagen få den information som avses i artiklarna 13.5 och 35.1 och att vidarebefordra informationen till kommissionen.

I förordningen hänvisas det i samband med offentliga upphandlingsförfaranden till upphandlande myndigheter och upphandlande enheter. I föreliggande proposition hänvisas det endast till upphandlande enheter som i enlighet med den nationella definitionen också omfattar upphandlande myndigheter. I propositionen hänvisas det också till andra nationella myndigheter, med vilka avses andra myndigheter än sådana som hänför sig till offentliga upphandlingsförfaranden, såsom till exempel ämbetsverk.

Enligt 5 § i upphandlingslagen är upphandlande enheter 1) statens, välfärdsområdenas, kommunernas och samkommunernas myndigheter, 2) evangelisk-lutherska kyrkan och ortodoxa kyrkan samt deras församlingar och övriga myndigheter, 3) statens affärsverk, 4) offentligrättsliga organ samt 5) varje upphandlare, om upphandlaren har fått understöd av en upphandlande som avses i 1-4 punkten till ett belopp som överstiger hälften av upphandlingens värde.

Enligt 5 § i försörjningslagen är upphandlande myndigheter statens, kommunernas och samkommunernas myndigheter, statliga affärsverk och offentligrättsliga organ som bedriver en eller flera av de verksamheter som avses i 6–9 § i lagen samt sammanslutningar av de ovannämnda aktörerna. Enligt paragrafen är upphandlande enheter dessutom offentliga företag som utövar verksamhet enligt 6–9 § och enheter som är verksamma med stöd av en särskild rättighet eller en ensamrätt som en myndighet har beviljat och utövar verksamhet enligt 6–9 §.

Den nationella kontaktpunkten är närmast en teknisk kontaktpunkt för förmedling av begäranden om information och uppgifter mellan kommissionen och Finland, och kontaktpunkten ska t.ex. inte bearbeta eller kontrollera innehållet i den information som sänds. Genom att föreskriva om en nationell kontaktpunkt slopas inte varje nationell myndighets ansvar att för egen del fullgöra sina skyldigheter enligt förordningen. Ansvaret för att de uppgifter som lämnas till kommissionen är korrekta har den myndighet eller upphandlande enhet som lämnar uppgifterna, inte Konkurrens- och konsumentverket som förmedlar uppgifterna till kommissionen. När Konkurrens- och konsumentverket förmedlar en begäran om information som kommissionen riktat till Finland till en annan nationell myndighet eller upphandlande enhet som verket anser vara den rätta, hänvisar verket i samband med begäran till artikel 13.5 i den direkt tillämpliga förordningen och till den paragraf i lagen om Konkurrens- och konsumentverket som föreslås i denna proposition. Kommissionens begäran om information kan gälla information som innehas av flera olika nationella myndigheter eller upphandlande enheter och i detta fall förmedlar verket begäran om information till flera myndigheter eller upphandlande enheter.

Enligt 21 § i förvaltningslagen ska en myndighet som av misstag har tillställts en handling för behandling av ett ärende i vilket myndigheten inte är behörig utan dröjsmål överföra handlingen till den myndighet som den anser vara behörig. Avsändaren av handlingen ska underrättas om överföringen. Förvaltningslagens 21 § är tillämplig också i det fall att en nationell myndighet som kommissionen har identifierat och sänt en begäran om information till visar sig vara fel myndighet. Den myndighet som felaktigt fått en begäran om information ska överföra begäran om information till en annan nationell myndighet som den anser vara den rätta och underrätta kommissionen om överföringen.

Enligt 10 § i förvaltningslagen som gäller samarbete mellan myndigheterna ska varje myndighet inom ramen för sin behörighet och i den omfattning ärendet kräver på andra myndigheters begäran bistå dessa i skötsel av en förvaltningsuppgift, och även i övrigt sträva efter att främja samarbetet mellan myndigheterna. Den finska myndighet som fått en begäran om information ska således också i övrigt samarbeta med andra nationella myndigheter för att identifiera den rätta nationella myndigheten och säkerställa ett smidigt informationsutbyte mellan kommissionen och Finland.

Om en nationell myndighet eller upphandlande enhet inte svarar på en begäran om information från kommissionen som Konkurrens- och konsumentverket förmedlat till myndigheten eller inte lämnar information inom skälig tid trots ett påminnelsemeddelande, kan Konkurrens- och konsumentverket meddela kommissionen sin uppfattning om vilken nationell myndighet eller upphandlande enhet som är rätt instans att svara på begäran om information och meddela att begäran om information har förmedlats till myndigheten eller den upphandlande enheten utan resultat. Det kan finnas flera kontaktpunkter som är korrekta. Eftersom kommissionen är den enda som tillämpar förordningen, är den nationella kontaktpunkten inte en allmän nationell rådgivningsmyndighet i fråga om substansfrågor i anslutning till tillämpningen av förordningen i enskilda fall. Förordningens artikeltext förutsätter inte att den föreslagna nationella kontaktpunkten inrättas, men kommissionen har förhållit sig positiv till inrättandet av en kontaktpunkt för att säkerställa ett smidigt informationsflöde. Begäranden om information och svar på dem mellan kommissionen och företagen förmedlas inte via den nationella kontaktpunkten utan direkt mellan kommissionen och företagen.

Att en nationell kontaktpunkt utses vare sig hindrar eller befriar företag och upphandlande enheter från att direkt besvara en begäran om information som kommissionen riktat specifikt till dem och inte förmedlas via Konkurrens- och konsumentverket. Om kommissionens begäran om information riktar sig direkt till en upphandlande enhet, ska den upphandlande enheten sända informationen eller handlingen direkt till kommissionen. Motsvarande förfarande följs om kommissionens begäran om information riktar sig direkt till någon nationell myndighet. Om kommissionens begäran om information kommer till en nationell myndighet eller upphandlande enhet via Konkurrens- och konsumentverket, ska svaret sändas till kommissionen via Konkurrens- och konsumentverket.

För tydlighetens skull kan det konstateras att i situationer enligt artikel 30 förmedlas informationen mellan den upphandlande enheten och kommissionen inte via den nationella kontaktpunkten.

Kommissionen kan till exempel fråga Finland om statistik eller andra uppgifter som kan lämnas av ett ministerium eller ämbetsverk och som anknyter till företagets verksamhet på marknaden eller allmänt till marknaden eller offentliga upphandlingsförfaranden. Det är möjligt att kommissionen via den nationella kontaktpunkten till exempel begär anbud som en upphandlande enhet tagit emot vid ett offentligt upphandlingsförfarande. Kommissionen kan också begära information från en medlemsstat om marknadsstudier enligt artikel 36 som kommissionen kan

göra inom en viss sektor, i fråga om en viss typ av ekonomisk verksamhet eller i fråga om användningen av stöd som grundar sig på ett visst subventionsinstrument. Det är möjligt att kommissionen också ber medlemsstaten lämna uppgifter om de positiva eller negativa effekterna av en utländsk subvention till stöd för det avvägningstest som kommissionen utför i enlighet med artikel 6 i förordningen.

Av de orsaker som behandlas ovan i bedömningen av nuläget i avsnitt 3.2.2 och i synnerhet för tydlighetens skull föreslås det nationella bestämmelser om informationsgången via den nationella kontaktpunkten trots sekretessbestämmelserna. Sekretessbestämmelserna som inte ska beaktas enligt de föreslagna 3 och 4 mom. avser sekretessbestämmelserna i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) eller i någon annan lag. Skyldigheten att lämna uppgifter till kommissionen enligt artikel 13 i förordningen gäller också sekretessbelagda uppgifter som behövs för utförande av uppgifterna enligt förordningen. Medlemsstaterna ska förse kommissionen med all *behövlig* information för att den ska kunna utföra sina uppgifter enligt förordningen.

Enligt artikel 35.1 får fysiska och juridiska personer samt sammanslutningar meddela kommissionen all information de har om utländska subventioner som kan snedvrider den inre marknaden. Utöver denna möjlighet att lämna information direkt är det alltså möjligt att på eget initiativ lämna information till kommissionen också via Konkurrens- och konsumentverket.

Eftersom det inte ska föreskrivas dubbelt om utlämnande och å andra sidan om erhållande av sekretessbelagd information, föreslås det i paragrafen inga bestämmelser om att andra nationella myndigheter och upphandlande enheter trots sekretessbestämmelserna har rätt att lämna ut information enligt förordningen till Konkurrens- och konsumentverket, som vidarebefordrar den till kommissionen. Verkets rätt att få information enligt 3 mom. innebär dock att andra nationella myndigheter samt upphandlande enheter som avses i 3 mom. med stöd av artiklarna 13.5 och 35.1 i förordningen trots sekretessbestämmelserna har rätt att till Konkurrens- och konsumentverket lämna ut information som verket förmedlar vidare till kommissionen. Enligt förslaget har andra nationella myndigheter eller upphandlande enheter således rätt att lämna ut också icke-offentlig information till Konkurrens- och konsumentverket, som förmedlar informationen eller handlingen vidare till kommissionen.

Verket ska också vara föremål för eventuella meddelanden från kommissionen där kommissionen enligt artikel 13.7 i förordningen informerar medlemsstaten om att en intervju som grundar sig på en fysisk eller juridisk persons samtycke äger rum i Finland.

I artikel 35 i förordningen, som gäller kommunikation av information till kommissionen, föreskrivs det inte om lämnande av information till kommissionen för genomförande av ett avvägningstest. I artikel 35 föreskrivs det om kommunikation av information i situationer där det misstänks att det finns en sådan utländsk subvention som kan snedvrider den inre marknaden. I skäl 21 i förordningen konstateras det att medlemsstaterna och alla fysiska eller juridiska personer kan lämna information om de positiva effekterna av en utländsk subvention, som kommissionen bör ta vederbörlig hänsyn till när den utför avvägningstestet. När den utför ett avvägningstest enligt artikel 6 i förordningen har kommissionen redan konstaterat att det är fråga om en utländsk subvention som snedvrider den inre marknaden. När den utför ett avvägningstest bör kommissionen bland annat undersöka vidare positiva effekter i förhållande till unionens politiska mål. Enligt skäl 21 i förordningen kan dessa politiska mål särskilt omfatta en hög nivå på miljöskydd och sociala standarder samt främjande av forskning och utveckling. I samband med ett offentligt upphandlingsförfarande bör kommissionen beakta tillgången till alternativa försörjningskällor. Via Konkurrens- och konsumentverket är det också möjligt att förmedla till kommissionen till exempel Finlands synpunkter på de positiva eller negativa effekterna av den

utländska subventionen. Detta hindrar inte till exempel företagen från att lämna sina egna synpunkter på de positiva effekterna direkt till kommissionen. Företaget kan lämna sina synpunkter på subventionens positiva effekter redan till exempel i anslutning till anmälningsblanketten.

I 4 mom. föreslås att Konkurrens- och konsumentverket inte får använda den information som verket fått med stöd av 3 mom. för andra ändamål än för att tillgodose kommissionens rätt att få uppgifter enligt EU-förordningen. Verket får således inte använda uppgifter som det fått kännedom om med stöd av förordningen vid undersökning av konkurrens- och upphandlingstillsynsärenden.

9 Ikraftträdande

Det föreslås att lagen om ändring av lagen om Konkurrens- och konsumentverket ska träda i kraft så snart som möjligt och att bestämmelserna om inspektioner tillämpas från och med den 12 januari 2024.

I artikel 54 i förordningen föreskrivs det förutom om ikraftträdandet också om när förordningen börjar tillämpas. Enligt huvudregeln börjar förordningen tillämpas från och med den 12 juli 2023. Bland annat artikel 13 om begäran om information och artikel 35 om lämnande av information till kommissionen på eget initiativ, vilka behandlas i propositionen, börjar tillämpas den 12 juli 2023. Förordningens artikel 14.5, 14.6 och 14.7 som gäller inspektioner tillämpas från och med den 12 januari 2024. I propositionen föreslås det att lagen om Konkurrens- och konsumentverket ändras på basis av nämnda punkter i artikeln så att Konkurrens- och konsumentverket ges befogenhet och skyldighet att på kommissionens begäran utföra inspektioner enligt förordningen i Finland och så att det föreskrivs om verkets skyldighet att bistå kommissionen vid inspektioner som kommissionen utför i Finland med stöd av förordningen. Det föreslås att tillämpningen av denna ändring av lagen om Konkurrens- och konsumentverket inleds den 12 januari 2024.

10 Förhållande till andra propositioner

De senaste ändringarna i konkurrenslagen trädde i kraft den 1 januari 2023 och inga ändringar i lagen är under arbete. Lagen om ändring av 2 och 15 § i lagen om Konkurrens- och konsumentverket (1105/2022) trädde i kraft den 25 juni 2023. De paragrafer som i denna proposition föreslås bli fogade till lagen har inget samband med paragraferna i den gällande lagen.

Det är sannolikt att också den nationella reglering som utfärdas med anledning av förordningen om digitala marknader (Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/1925 om öppna och rättvisa marknader inom den digitala sektorn och om ändring av direktiv (EU) 2019/1937 och (EU) 2020/1828) kommer att finnas i lagen om Konkurrens- och konsumentverket.

11 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Enligt EU-domstolens etablerade rättspraxis har unionens lagstiftning företräde framom nationell rätt i enlighet med de förutsättningar som definierats i rättspraxis (se även t.ex. GrUU 51/2014 rd, s. 2/II).

Grundlagsutskottet har upprepade gånger konstaterat att det i regel inte ingår i konstitutionella uppdrag att bedöma regleringen av den nationella verkställigheten med avseende på den materiella EU-rätten (se t.ex. GrUU 31/2017 rd, s. 4). Grundlagsutskottet har dock betonat att det i den mån som EU-lagstiftningen kräver reglering på det nationella planet eller möjliggör sådan

tas hänsyn till de krav som de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna ställer när det nationella handlingsutrymmet utnyttjas (se till exempel GrUU 9/2019 rd, GrUU 6/2019 och GrUU 25/2005 rd). Utskottet har framhållit att det i regeringens propositioner finns anledning att särskilt i fråga om bestämmelser som är av betydelse med hänsyn till de grundläggande fri- och rättigheterna tydligt klargöra ramarna för det nationella handlingsutrymmet (GrUU 1/2018 rd, s. 3, GrUU 26/2017 rd, s. 42, GrUU 2/2017 rd, s. 2, GrUU 44/2016 rd, s. 4).

11.1 Inspektioner

Förordningen och den föreliggande propositionen är förenade med bestämmelser om inspektioner i företagens lokaler, men det är inte fråga om inspektionsåtgärder som sträcker sig till utrymmen som används för varaktigt boende. Bestämmelserna behöver således inte bedömas med tanke på det skydd för hemfriden som tryggs i 10 § i grundlagen.

Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande GrUU 51/2014 rd ansett att förrättandet av inspektioner som grundar sig på EU-förordningar i sin helhet kan grunda sig på bestämmelserna i förordningen. En förutsättning för detta är att de relevanta bestämmelserna i förordningen är tillräckligt exakta.

Enligt 2 § i grundlagen ska all utövning av offentlig makt bygga på lag, och lag ska noggrant iaktas i all offentlig verksamhet. I sitt utlåtande GrUU 12/2021 s.15-16 har grundlagsutskottet när det har bedömt bestämmelser om myndigheters befogenheter utgått från att regleringen av myndigheters befogenheter är betydelsefull med tanke på rättsstatsprincipen i grundlagens 2 § 3 mom. (GrUU 51/2006 rd, s. 2/I). Enligt momentet ska all utövning av offentlig makt bygga på lag och i all offentlig verksamhet ska lag noggrant iaktas. Utgångspunkten är att utövning av offentlig makt alltid ska ha en behörighetsgrund som i sista hand återgår på en av riksdagen stiftad lag (RP 1/1998 rd). För lagar gäller det allmänna kravet på att en lag ska vara exakt och noga avgränsad. (GrUU 10/2016 rd, s. 3).

Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande GrUU 12/2019 rd konstaterat att bestämmelserna om inspektionsrätt delvis grundar sig på EU-förordningen (2017/2394) om samarbete mellan de nationella myndigheter som har tillsynsansvar för konsumentskyddslagstiftningen (nedan *samarbetsförordningen*). Till den del regleringen gäller inspektioner som omfattas av tillämpningsområdet för EU:s samarbetsförordning har grundlagsutskottet inget att anmärka på i konstitutivt hänseende (se GrUU 6/2019 rd, s. 4).

Det kan bedömas att utförandet av inspektioner på kommissionens begäran och bistående av kommissionen vid utförandet av inspektioner grundar sig på skyldigheter enligt artikel 14 i förordningen och att de innebär utövning av offentlig makt. Enligt 6 § i förvaltningslagen ska myndigheterna använda sina befogenheter enbart för syften som är godtagbara enligt lag. Ordalydelsen i förordningen är dock inte exakt i fråga om vilken nationell myndighet den skyldighet som förutsätter utövning av offentlig makt gäller. Eftersom det i förordningen hänvisas till medlemsstaternas skyldigheter i fråga om inspektioner utan att närmare specificera vilken myndighet skyldigheten gäller, är det nödvändigt att föreskriva på lagnivå om den förpliktigade myndighetens, dvs. Konkurrens- och konsumentverkets, behörighet och skyldigheter i fråga om inspektioner.

Förordningen lämnar inget nationellt handlingsutrymme i fråga om huruvida Finland ska genomföra inspektioner på kommissionens begäran eller bistå kommissionen vid inspektioner. När det gäller inspektioner på begäran av kommissionen föreskrivs det dock i förordningen att de ska genomföras i enlighet med den nationella lagstiftningen. Nationellt handlingsutrymme

ingår i fråga om vilken nationell myndighet de inspektionsrelaterade uppgifter som förordningen förutsätter ska ges till.

11.2 Skyldighet att lämna information

Förordningens och föreliggande propositions bestämmelser om myndigheternas rätt att få och lämna ut information trots sekretessbestämmelserna kan bedömas i förhållande till skyddet för privatlivet och personuppgifter enligt 10 § 1 mom. i grundlagen. Grundlagsutskottet har bedömt bestämmelserna om myndigheternas rätt att få och skyldighet att lämna ut uppgifter trots sekretessbestämmelserna i förhållande till skyddet för privatlivet och personuppgifter enligt 10 § 1 mom. i grundlagen.

Även om förordningen som sådan är förpliktande för medlemsstaterna och de nationella myndigheterna, är det nödvändigt att utfärda kompletterande nationell lagstiftning för att säkerställa att de nationella myndigheterna och de upphandlande enheterna kan samarbeta med kommissionen i fråga om informationsutbytet på det sätt som förordningen förutsätter. I propositionen föreslås det bestämmelser om via vilken nationell myndighet kommissionens begäran om information till Finland som medlemsstat ska förmedlas och via vilken myndighet uppgifter som omfattas av Finlands skyldighet att lämna information kan förmedlas till kommissionen i situationer där kommissionen inte känner till vilken nationell myndighet eller upphandlande enhet en begäran om information ska riktas till. I propositionen föreslås bestämmelser om Konkurs- och konsumentverkets roll som nationell kontaktmyndighet och om verkets rätt att trots sekretessbestämmelserna av andra nationella myndigheter och upphandlande enheter få den information som avses i artiklarna 13.5 och 35.1 i förordningen och att vidarebefordra informationen till kommissionen. Grundlagsutskottet har bedömt konsumentmyndighetens rätt att få uppgifter i anslutning till tillsynsbefogenheterna enligt EU:s samarbetsförordning (GrUU 12/2019 rd). Grundlagsutskottet granskade rätten att få uppgifter med tanke på information med avseende på skyddet för privatliv och personuppgifter i 10 § 1 mom. i grundlagen. På grund av företrädet för EU-sekundärrätten såg utskottet det som uppenbart att en korrekt tillämpning av rättigheterna till information enligt samarbetsförordningen måste betraktas som nödvändig i överensstämmelse med grundlagsutskottets vedertagna praxis för reglering av myndigheternas rätt att få och lämna ut information trots sekretess. Eftersom avsikten var att bestämmelsen i större utsträckning än förordningen ska omfatta rättigheterna att få uppgifter också enbart på grundval av nationell prövning, ansåg utskottet att bestämmelserna om rätten att få uppgifter bör preciseras separat inom ramen för samarbetsförordningen genom en förteckning över de känsliga uppgifter som hör till kärnan i skyddet för privatlivet och som rätten att få uppgifter är avsedd att omfatta. Alternativt måste rätten att få uppgifter ordagrant kopplas till vad som är nödvändigt med avseende på tillämpningen av den rätt att få uppgifter som föreskrivs i förordningen eller med tanke på något annat syfte som specifikt och exakt definieras i bestämmelsen. Här anser grundlagsutskottet att man beträffande känsliga uppgifter i första hand bör sikta på en så exakt och noggrant avgränsad förteckning som möjligt inom de ramar som samarbetsförordningen möjliggör.

I den föreliggande propositionen är det, liksom i ovan nämnda fall, frågan om myndigheternas skyldigheter enligt en EU-förordning. Enligt grundlagsutskottet måste en korrekt tillämpning av rättigheterna till information enligt samarbetsförordningen betraktas som nödvändig i överensstämmelse med grundlagsutskottets vedertagna praxis för reglering av myndigheternas rätt att få och lämna ut information trots sekretess. I denna proposition föreslås inga mer omfattande bestämmelser om myndigheters rätt att få uppgifter än i förordningen, och i bestämmelsen hänvisas det till förordningen. Ordalydelsen i förordningen förutsätter dock inte att en medlemsstats skyldighet att besvara en begäran om information i praktiken fullgörs genom inrättandet av en nationell kontaktpunkt. Företagens och medlemsstaternas skyldighet att lämna information till

kommissionen enligt artikel 13 omfattar ”all nödvändig information”. För medlemsstaternas del gäller skyldigheten att lämna ut information all nödvändig information som behövs för att kommissionen ska kunna fullgöra sina uppgifter enligt förordningen. Dessutom kan det konstateras att förordningen om utländska subventioner till sin karaktär gäller ekonomisk verksamhet. Svaren gällande ekonomisk verksamhet som skickas till kommissionen kan dock också innehålla vissa personuppgifter, t.ex. uppgifter om de personer som ansvarar för den ekonomiska verksamheten.

Det tänkande som kommer till uttryck i 29 § i offentlighetslagen talar för att uttryckligen föreskriva att bestämmelsen gäller trots sekretessbestämmelserna.

11.3 Bedömning av lagstiftningsordningen

På de grunder som nämns ovan kan lagförslaget behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Kläm

Eftersom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/2560 om utländska subventioner som snedvrider den inre marknaden innehåller bestämmelser som föreslås bli kompletterade genom lag, föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av lagen om Konkurrens- och konsumentverket

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till lagen om Konkurrens- och konsumentverket (661/2012) ett nytt 1 a kap. som följer:

1 a kap.

Uppgifter enligt förordningen om utländska subventioner

7 b §

Inspektioner enligt förordningen om utländska subventioner

Konkurrens- och konsumentverket ska på begäran av Europeiska kommissionen utföra en inspektion i affärs- och lagerlokaler, på markområden och i fordon som är i en näringsidkares besittning i enlighet med artikel 14.7 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/2560 om utländska subventioner som snedvrider den inre marknaden, nedan *EU-förordningen*, med iakttagande av konkurrenslagens förfaranderegler om inspektioner i näringsidkares affärslokaler.

Konkurrens- och konsumentverket ska på begäran av Europeiska kommissionen bistå kommissionen vid inspektionen i enlighet med artikel 14.5 i EU-förordningen. Bestämmelser om polisens skyldighet att ge handräckning finns i 9 kap. 1 § i polislagen (872/2011).

7 c §

Informationsutbyte enligt förordningen om utländska subventioner

Bestämmelser om Europeiska kommissionens rätt att få information på grundval av en begäran om information enligt EU-förordningen finns i artikel 13 i förordningen.

Konkurrens- och konsumentverket är nationell kontaktmyndighet i de i artikel 13.5 i EU-förordningen avsedda situationer där Europeiska kommissionen inte känner till vilken nationell myndighet eller vilken i 3 mom. avsedd upphandlande enhet en begäran om information ska riktas till. Konkurrens- och konsumentverket är också kontaktmyndighet i de i artikel 35.1 i EU-förordningen avsedda situationer som gäller lämnande av information på eget initiativ där någon annan nationell myndighet eller en upphandlande enhet som avses i 3 mom. inte lämnar uppgifterna direkt till kommissionen.

Konkurrens- och konsumentverket har trots sekretessbestämmelserna rätt att av andra myndigheter, av sådana upphandlande enheter som avses i 5 § i lagen om offentlig upphandling och koncession och av sådana upphandlande enheter som avses i 5 § i lagen om upphandling och koncession inom sektorerna vatten, energi, transporter och posttjänster få den information som avses i artiklarna 13.5 och 35.1 i EU-förordningen och att vidarebefordra informationen till Europeiska kommissionen.

Konkurrens- och konsumentverket får inte använda den information som verket fått med stöd av 3 mom. för andra ändamål än för att tillgodose Europeiska kommissionens rätt att få uppgifter enligt EU-förordningen.

Denna lag träder i kraft den 20 . Bestämmelserna i 7 b § tillämpas dock först från och med den 12 januari 2024.

Helsingfors den 13 september 2023

Statsminister

Petteri Orpo

Arbetsminister Arto Satonen